

פסול מחוסר בגדים לעבודה

כהן הדייט משמש בארבעה בגדים, והם כתונת ומכנסיים מצנפת ואבנט, וכהן גדול מוסיף עליהם חושן ואפוד ומעיל וציץ, ובגדים אלו מעכבים את העבודה, וכדלהלן.

מחוסר בגדים פסול לעבודה.

י"א שלומדים דין זה מדכתיב "והגרת אותם אבנט אהרן ובניו וחבשת להם מגבעות, והיתה להם (-) הלבשה הזאת) כהונה לחוקת עולם" – רק בזמן שבגדיהם עליהם כהונתם עליהם, ואם לאו הוו זרים, וזו מצינו שהוא מחלל את העבודה. ושתויי יין לומדים חוקה חוקה ממחוסר בגדים.

הגמרא שואלת שלומדים פסול מחוסר בגדים מדכתיב "יין ושיכר אל תשת" לפסול שתויי יין, וכתוב "להבדיל בין הקודש ובין החול" לומר שעבודה בשכרות קרויה חול, (ולמסקנה לומדים מפסוק זה שאסור לשתויי יין להורות הלכה), ולומדים מחוסר בגדים ומי שלא רחץ ידים ורגלים מגזירה שוה חוקה חוקה. והגמרא דוחה שא"א ללמוד משם אלא עבודה שזר חייב עליה מיתה דכתיב התם "ולא תמותו", ורק ד' עבודות יש בהם חיוב מיתה לפסולים, זריקה הקטרה וניסוך המים והיין, דבעינן עבודת מתנה ולא עבודת סילוק, עבודה תמה ולא עבודה שיש אחריה עוד עבודה כגון קבלה והולכה וקמיצה.

י"ה וצריך לכתוב גם "ונתנו בני אהרן הכהן" והיינו שיהיה בכיהונו, אבל כהן גדול שלבד בגדי כהן הדייט ועבד עבודתו פסולה, דמ"והיתה להם" ליכא למיילף אלא עבודה המעכבת את הכפרה.

וצריך לכתוב גם "וערכו בני אהרן הכהנים את הנחתים", והיינו שיהיו בכיהונם, אבל כהן הדייט שלבש בגדי כהן גדול ועבד עבודתו פסולה, דמ"והיתה להם" א"א ללמוד אלא שמחוסר בגדים פסול כגון כהן גדול בבגדי כהן הדייט, ולא ייתור בגדים כגון כהן הדייט בבגדי כהן גדול.

דיני בגדי כהונה

כהן שעבד בבגדים משוחקים (-ישנים), עבודתו כשרה.

לבש ב' מכנסים, או ב' אבנטים, או שחסר לו מבגדי הכהונה בגד אחד, או שהיתה לו רטיה על המכה תחת הבגד שזה חוצץ דבעינן "ילבש על בשרו", או שהיו הבגדים מלוכלכים בטיט, או קרועים ואפי' חדשים דבעינן "לכבוד ולתפארת", ועבד, עבודתו פסולה.

י"ח: בגדי כהונה ארוכים או קצרים מדאי-

לשמואל בגדי כהונה ארוכים נגרים בקרקע (-) מורשלים) כשרים, וקצרים (-מסולקים מן הקרקע) פסולים, והא דתנא בברייתא שמסולקים כשרים, מיירי בקיצרם ע"י אבנט, שיש כאן שיעור בגד, (בתחילת הסוגיא פירש רש"י דאע"ג דכתיב "מדו בד" שיהיו כמידתו, מצוה בעלמא היא ולא לעכב).

לרב בין ארוכים בין קצרים פסולים, וארוכים שקיצרם ע"י אבנט עד כדי מידתו כשרים, אבל אם סילקם יותר מדאי אפילו ע"י אבנט פסולים.

האם הדין הנ"ל תלוי בדין טלית של ה' כנפות- כתיב "על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בה",

בברייתא אחת לומדים מ"אשר תכסה בה" לרבות בעלת חמש כנפות, כגון שחתך מעט מן הכנף ולא עיגל את שתי הפינות החדשות, ומ"ארבע" לומדים למעט בעלת שלש כנפות כגון שעיגל כנף אחד, פטורה מן הציצית, (ועדיף לרבות חמש מאשר שלש, לפי שיש בכלל חמש ארבע). ובברייתא אחרת מומעטים מארבע גם בעלת שלש וגם בעלת חמש. רב ירמיה מדיפתי רוצה לומר שהמחלוקת היא אם יתר כמאן דאיתיה דמי או לא, וממילא ה"ה שנחלקו בבגדי כהונה שהיו מורשלים ולא סילקם ע"י אבנט. והגמ' אומרת ש"ל שלכו"ע יתר כמאן דאיתיה דמי, ונחלקו אם מרבים חמש מ"אשר תכסה בה", או שלומדים משם לרבות כסות סומא, (ומ"וראיתם אותו" מומעטים טלית שנעשתה לכסות לילה שהיא פטורה מן הציצית, ועדיף למעט כסות לילה מפני שאינה בראיה גם אצל אחרים וקרינן ביה "וראיתם אותו". והמ"ד השני לומד זאת מ"אשר" ואידך "אשר" לא דריש).

בגדי כהונה צריך שיהיו של פשתן, דכתיב "בד" דבר העולה מן הקרקע בד בבד, ולא ב' קנים מגזע אחד, אבל צמר אע"פ שכל נימא עולה מן הבהמה לבדה, זה נחלק לכמה ע"ג הבהמה מאיליה, ופשתן נחלק לנימין הרבה לפני טווייתו רק ע"י שמכים אותו. ולרבינא לומדים שבד היינו פשתן מדכתיב "ומכנסי פשתים יהיו על מתניהם" ובעלמא הוא אומר "ומכנסי בד", ועד יחזקאל קיבלו דין זה בקבלה, ויחזקאל אסמכיה אקרא, כמו הא דכתיב "כל בן נכר (שנתנכרו מעשיו מחמת שהוא רשע והיינו) ערל לב, וערל בשר (שמתו אליו מחמת מילה), לא יבוא אל מקדשי", דגמרא גמירי לה ובא יחזקאל וכתבו. והא דכתיב "לא יחגרו ביזע" היינו שלא יחגרו במקום שמזיעים בגלל שהבשר נכפל על הבשר ומתחמם, לא למטה מממתניהם ששומן הבטן נופל שם, ולא למעלה מאציליהם שהיד מתחככת בצלעות, אלא כנגד אצילי ידיהם -על צלעותיהם כנגד המרפק.

עוד לומדים מתיבת "בד" שצריך שבגדי כהונה יהיו שזורים, ושהחוט יהיה כפול שש, ודינים אלו הם לעיכובא. (אבל הדין שיהיו חדשים אינו לעיכובא ואינו נלמד מדכתיב "בד").

י"ט. הונא בר נתן עמד לפני מלך כשאבנטו מוגבה, והמלך הורידו למקומו כדי לנאותו, ואמר לו כתוב עליכם "ממלכת כהנים וגוי קדוש" וצריכים אתם לנהוג עצמכם בתפארת של כהנים דכתיב בהו "לא יחגרו ביזע". ואמר לו אמימר שהתקיים בו "והיו מלכים אומניין".

לבישת בגדי חולין עם הבגדי כהונה-

איתא בברייתא שאין ללבוש בגדי חול עם הבגדי כהונה, דכתיב "בד" -משמע שילבשו לבדו.

איתא בעירובין שכהן שלקה באצבעו כורך עליה גמי במקדש בשעת עבודה, דגנאי הוא שיתראה שם מכתו, ואף שהגמי מרפא לא גזרו לאסור בשבת שמו יסחוק סממנים, דאין שבות במקדש, אבל במדינה אסור, ואם כוונתו להוציא דם אסור אף במקדש מפני שהוא עושה חבורה שזה אסור מדאורייתא.

פינת הריבית נערך ע"י גמ"ח 'אושר בכבוד'

מדחזינן שההמשך מיוהכ"פ הוא חג הסוכות יש ללמוד שתוכנם שוה, זאת על אף ייחודיות כל אחד מהם, דיוכ"פ יום שכולו נשמה אשר הגוף בטל אליה כמו שאינו, לעומת זאת סוכות כל כולו עסק הגוף עם המצוות - כל פרטי דיוריו בסוכה, והשומחה לפני ה' בנטייל ד' מינים ונענועים.

ונקרא חג האסיף, ובספר שם משמואל (סוכות תרעב) דכמו שבגשמיות אז זמן אסיפת תבואות השדה אחר נקיטון מפסולת (המכניס במוץ פטור ממעשר) הכ"ז ברוחניות התורה מצוות ומעש"ט שאדם מסגל כל ימות השנה מתאספין בחג הסוכות, ודוקא נקיים, דכל איזו מחשבה לא טובה ומחשבת חוץ שאיננה לש"ש הוא כמוץ לתבואה ואין מכניסין אותן לאוצר השמים, ואחר ר"ה ויוה"כ אמר האבנ"ז שמונקים ממוץ, דרשעים גמורים נכתבים ונחתמין וכו' וכן הוא בכל פרט בכל איש ובכל מצוה, שכל איש נדחה חלק הרשע ממנו, וכל מצוה נדחית ממנה הפסולת, ואז היא שעת הכושר להכניס לאוצר השמים, עכ"ל.

על דרך זו י"ל גם כלפי עצם מציאות הנשמה שמתגלית במלוא זהרה הודה והדרה ביוהכ"פ, שאמנם עם גמור היום הקדוש חוזרת אל תוכיות פנימיות שיעור קומת האדם, אבל מפאת ומכח התבטלות הגוף אליה ביום זה, עדיין היא במלוא השפעתה בגוף, הלכך הימים הסמוכים אחריו מוקדשים להכנת הסוכה וד' מינים לחג הסוכות על-מנת להוציא בו למעשה את כל הקדושה הזו מן הכח אל הפועל כדי שתשרה שכינה במעשה ידינו.

והנה קי"ל שהסוכה היא זכר לעניי כבוד, וודאי שמם מורה על מהותם שהם לכבודן של ישראל. והכי איתא באדר"נ פכ"ט כלפי שאמר פרעה לבנ"י קומו צאו מתוך עמי "אמרו לו וכי גנבים אנו שנצא בלילה אלא המתן לנו עד שביא לנו הקב"ה ז' עניי כבוד ונצא בהם בשמחה ובראש גלוי שנאמר ממחרת הפסח יצאו בני ישראל ביד רמה".

ובאמת מידת הכבוד היא המידה שעליה מיוסד העולם - כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו, שהכל ברא לכבודו. ובצלם אלקים עשה את האדם ואכן הנשמה נקראת כבוד - למען יזמר כבוד, עורה כבודי. וכך בברכת המלך הקדוש מאריכים בבקשת 'תן כבוד לעמך'. וזוה מובן מש"כ בס' מס"י "הכבוד הוא הדוחק את לב האדם יותר מכל התשוקות והחמדות שבעולם", שכן זהו יסוד יישותו, אלא שטועה הוא בשאיפה לכבוד מדומה, וכבר ידועים ד' החזו"א (או"ב ד יד) שהמוסר אומר לאדם אהוב את עצמך ורכוש כבוד אבל דע לך שאין כבוד אלא תורה.

בגדר הכבוד נראה דהנה יש את עצם קיום המציאות, ויש את עוצם ותוקף קיומה, כבוד מלשון כבידות, קיום בלתי תלוי, מוכרו וגלוי ללא עוררין. [אין להקשות מדמצינו גם כבוד אלקים הסתר דבר, דאדרבה ישנה מציאות אשר קיומה כה מרום, נכבד ושורשי, עד כי בלתי הולמת ההתבוננות בו ע"י מי שאינו ראוי לכך, וכלפיה דוקא הידיעה שלא נדענה היא כבודה].

ואם נתיר לעצמנו ללמוד מן השלילה את החיוב, הרי שאם קבלת הטוב הצפון ללא עבודה בעוה"ז גידרה הוא נהמא דכיסופא, הרי שקבלת אותו הטוב בתור בעל הטוב בעצמו הרי הוא נהמא דמכבדותא. קדושת המצוות מלבישה לעושיהן חלוקה דרבנן, וריו"ח קרא למאני מכבדותא (ב"ק צא:), וצדיקים יושבים ו'עטרותיהם בראשיהם' ונהנים מזווי השכינה, וכמאמר המשורר דעה חכמה לנפשך והיא כתר לראשך.

מכת אושר בכבוד (ח"א)

אושר בכבוד
חושבים עתיד כהלכה

בעידוד ובברכתם של מרן ורבנן גדולי ישראל שליט"א

לקבלת שטר זכרון דברים המהדר ללא חשש ריבית:
info@osher-b.org

להצטרפות: 073-3678617 | office@osher-b.org

פינת הריבית

לאור האמור נמצא כי הנשמה המתגלית בטהרה ביוהכ"פ - היוצאת אל הפועל בחג הסוכות - זוכה להתענג מזיו כבודה בחיותה רצויה לבוראה חוסה בצילו בסוכה שחל ש"ש עליה, זכר לענני 'כבוד'. צילא דמהימנותא בפנימיות הוא צילא דמכבדותא, וי"ל דזהו תוכן הרימנותא (והכ"נ נהמא דמהימנותא בפסח). כך גם היא שמחה לפניו בד' מינים הרומזים על שמו ית' ובכח זה עוצרת טללים רעים ורוחות רעות מכל צד, עד שאם עד הנה 'לית אנו ידעין מאן נצח הרי שיבמה שישראל יוצאין מלפני הקב"ה ולולביהן ואתרוגיהן בידן אנו ידעין דישראל אינו נצוהיא' (ויק"ד ל ב).

והמובין מדעתו יוסיף מותין כך מקום הבנה בענין שמיני עצרת ושמחת תורה - המתמצה בחזו"ל בלשון 'כשבאין ללכת א"ל המקום עשו לי סעודה קטנה כדי שאהנה מכם' (רש"י פה' פנחס) - דקוטב הכבוד האמיתי הוא הדבקות הגמורה במקור הכבוד. אם תחדור אל נפשנו - מתוך אהבה נכונה אליה - שאיפה לכבוד האמיתי, ונבין היטב שאין קניינו אלא בידיעת התורה וקיום מצוותיה, נזכה בס"ד ל'בתורת ה' חפצו' ומתוך כך - 'ובתורתו יגהה יומם ולילה, אכ"ה'.

וכדרכנו להגות בפניה זו בענייני ריבית נשוב ונמשמש בנידון שעוררנו בגיליון העבר בענין הטבה בסך 100 ש"ח שהובטחה ע"י בנק הפועלים לכל לקוח במידה ומופקד על ידו בבנק סך אסף ש"ח בתאריך מסוים, ונקטנו שעל אף שסכום ההטבה הינו מועט מאוד ולא תלוי כלל במידת הזמן שיושהה הכסף בבנק, וכן ההטבה שוה למפקיד מאה אסף כלמפקיד אסף, מ"מ יש בזה איסור ריבית (למי שאינו סומך על הית"ע) הואיל והטבה זו ניתנת למי שמלוה לבנק.

אלא שהתרנו לגבות את ההטבה אם כבר ניתנה, קרי - נרשמה בחשבונו על שמו, מתרי טעמי, חדא מפני שיטען אין רצוני להיות נאלץ לשמור בקביעות 100 ש"ח ולכן אני מבקש לסגור חשבון זה ולפתוח אחר, והרי הרוצה לסגור חשבונו לא יוכל לבצע זאת לולא ימשיך כל הכסף המופקד בו, וכה"ג רשאי למשכו כי לא מושך מפני אגר נטר אלא בכדי להפסיק את התקשרותו עם הבנק, וממילא אין ענין שיוציאת להפקר אלא יכול לקחתו לעצמו, ומשכך, אין צורך לסגור בפועל ולפתוח חשבון חדש, דאפכי מטרתא למ"ל.

כמ"כ צידדנו שהואיל והמנוע של הבנק לכל ההטבה הלזו - נובע מביקורת הירשות המפקחת על הבנקים החורשת החזר כספים לציבור, ובחר הבנק לעשות זאת בדרך זו, אולם כיון שבלאו הכי היה מוציא את הכסף נמצא שלא ננשך מפני הלווים אלא רק מהנה אותם בטובת הנאה, וטוה"נ זו - שאינה אלא זכות החלטת למי לתת את ההטבה - ניתנה כבר בעצם הרישום על שם הלקוח בחשבונו, שבה בטלה זכות החלטת הבנק על הטבה זו.

וכתבנו שכל זה רק בדיעבד שכבר נרשם על שמו, אבל לכתחילה חובה להמנע מלהפקיד אסף ש"ח בחשבון בתקופה המזכה את ההטבה, וכן לעצור משכורות ושאר כניסות של כספים אם נועדו להתבצע בתקופה זו, ואם כבר ישנו סכום זה יש למשכו, דאל"ה נמצא מלוה לבנק בריבית קצוצה.

ברם לאחר העיין נראה דבאמת הך הטבה משרי שריא, הדנה כתב במרדכי פרק המפקיד (סי' רצה) חידוש גדול, שמותר לשולחני - שהשתמש בהיתר במעות שאינן צורחין המופקדים אצלו - לתת למפקיד מדעתו תוספת מהירווח ואין בזה משום ריבית. "דאין זה רבית הבאה מלוה למלוה דהא לאו בתורת מלוה ולא בתורת מקח נתן לו דנימא שכר מעותיו עומד ונטול כי בפקדון נתנם לו", עכ"ל, ונפסק בשו"ע קעז סי"ט.

ובאגרות משה (יו"ד ג סי' קס ה ט) מפרש דבריו דמש"כ שאינה מלווה למלוה 'הוא מיילי דהסבר בעלמא ולקח להסברו לשון הגמ' לענין אחר', ועיקר טעמיה דאף דבאינן צורוחין הרי זו כנתינת רשות להשתמש מ"מ אין זה כחלוהו ממש. והוסיף דיתכן שאילו היתה אסורה ריבית גם שלא מלווה למלוה, והיינו שמשלם לו על השתדלותו להלוואה, הכ"נ היה אסור במפקיד אף שאין עליו שם מלוה, דמ"מ הלא על ידו קיבל הלוואה, אבל הואיל ולא נאסרה ריבית שאינה מלווה למלוה הכ"נ הך דנפקד שרי מפני שאין שם מלוה על המפקיד אף שנתן רשות להשתמש, עכת"ד האג"מ.

עכ"פ נראה דהכ"נ בניד"ד הבנק אינו לוח אלא נפקד, שהרי לא ניתנו לו המעות להלוואה אלא הוא היתר שימוש במעות עד שיידרש, וא"כ להמבואר במרדכי מותר לו לבנק לתת הטבה בעד הרווח. ברם מראש לכאו' יהיה אסור לקצוץ, דבעצם הקציצה מיחל ע"ע שם מלוה, וא"כ לכתחילה יהא אסור להפקיד או להותיר הפקדה בתקופה המזכה הטבה. מיהו יש לדון דגם בזה מותר, דנעשה כאומר לו הנני מפקיד אצלך ומרשה לך להשתמש באם תשלם תמורה. לזלוא כה"ג נמי לאו שם מלוה עליו, וצ"ע, והאג"מ עצמו בסו"ד שם נוטה לקולא גם בזה.

הן אמנת בניד"ד י"ל ביותר, דהואיל ונותנים לכל המפקיד אסף ש"ח, ולא תלוי כלל אם הבנק השתמש בהם אם לאו, ויצוייר שיפקיד בסוף יום העסקים המדובר וימשיך בתחילת היום הבא, הרי שאי"ז אגר נטר כלל. כי התשלום הוא על עצם היתר השימוש, גם כאשר עדיין אינו מנצב הלוואה.

ואף שאין כסף מזומן המופקד בבנק אלא הוא חוב הבנק וא"כ ע"כ הלוואה היא, מ"מ אמן הפרעון הוא מיד ומשלמים תמורתו גם אילו יפקיד לקראת סוף היום המדובר ויגבה מיידית, רגע אחרי סוף היום, א"כ אינו בעד המתנת המעות.

ואמרו רב יהודה בריה דרבי חייא שרק גמי מותר לשים במקדש, אבל צלצול קטן אסור, משום דהוי יתור בגדים.

לרבי יוחנן (ללישנא קמא) אין דין יתור בגדים אלא במקום בגדים, ואף שאם כךך על אצבע ימין יש בזה חציצה דבעינן "ולקח הכהן" שתהא קבלה בעצמו של כהן, היכא דליכא חציצה, כגון בשמאל שאינה כשרה לעבודה, או שלא במקום עבודה כגון גב היד, כשר.

ולרבא בשם רב חסדא (וכן סובר רבי יוחנן ללישנא בתרא) במקום בגדים אפי' נימא אחת חוצצת, ושלא במקום בגדים רק שלש על שלש חוצצות (כלומר הוי יתור בגדים, ונקט לשון חציצה אגב נימא אחת במקום בגדים), ולא פחות, ואינו חולק על רב יהודה בריה דרבי חייא, דצלצול קטן כיון דחשיב שעשוי למי הוי בגד וחוצץ.

כמה ספיקות דיני חציצה בבגדי כהונה-

רבא מסתפק בנכנסה לו רוח בבגדו והרחיקה את הבגד מהבשר בשעת עבודה, אי הוי חציצה ד"על בשרו" בעינן, או שאינו חוצץ כיון שכך דרך לבישה.

כינה מתה חוצצת, ורבא מסתפק אם חיה חוצצת כיון דקפיד עלה שאינו רוצה שתהיה שם, או שאינה חוצצת כיון שהיא כבשרו.

עפר ודאי חוצץ, ואבק עפר שהוא דק ואין מרגישים בו ספק.

וכן יש להסתפק אם צריך שהבגד יהיה דחוק כדי שיגע בבית השחי, דבעינן "על בשרו", או שיכול ללבוש כדרך לבישה.

הכניס ידו לתוך חיקו יש להסתפק אם גופו חוצץ או לא.

נימא חוצצת, ונימא מזדללת ספק.

שער שנכנס בבגד יש להסתפק אם זה חוצץ, או ששערו כגופו דמי.

תפילין- לרבי זירא למ"ד לילה לאו זמן תפילין, תפילין חוצצים ביום כמו בלילה שאין מצוה בלבישתם דנימא דהוי כגופיה משום חביבותא דמצוות, דאל"כ מצינו שעבודות הלילה חמורות מעבודות היום, והם קלות מהם, ולמ"ד לילה זמן תפילין יש להסתפק אם הם חוצצים והיינו שיש בזה משום יתור בגדים, או שמצוה דגופיה אינה חוצצת. ורב אמי אומר שתלמוד ערוך בידינו שתפילין חוצצים, והא דאיתא בברייתא שכהנים בעבודתם (ולוים בדוכנם לשיר וישראל במעמדם שהיו מעמד של ישראל בירושלים של ישראלים לעמוד בעזרה על הקרבן בשעת התמיד, דכתיב "תשמורו להקריב לי במועדו" שתהא שמירתכם עליו בשעת הקרבנו) פטורים מן התפילה מפני שאינם יכולים לכיון ומן התפילין דקיימא לן העוסק במצוה פטור מן המצוה, באמת הכהנים אסורים בתפילין, ונקט פטורים אטו לוים וישראלים. והא דתניא שאם הכהן הניח תפילין אין חוצצים, איירי בשל ראש, ואף דכתיב "ושמת המצנפת על ראשו", הרי השיער היה נראה בין הציץ שעל מצחו למצנפת שבגובה ראשו, ושם מניחים תפילין וממילא אין בזה חציצה, אבל של יד חוצץ בין הבגד לבשר, דכתיב "ילבש על בשרו".

י"ט: פסול מחוסר כיפורים לעבודה- מחוסר כיפורים שעבד עבודתו פסולה, דכתיב "וכפר עליה הכהן וטהרה", משמע שעד עכשיו היתה טמאה, ועל טמא כתיב "וינזרו ולא יחללו".

דיני קידוש ידים ורגלים

כהן שלא רחץ ידים ורגלים ועבד **עבודתו פסולה**, ולומדים דין זה חוקה חוקה ממחוסר בגדים.

כהן גדול שלא טבל ולא קידש בין בגד לבגד או בין עבודה לעבודה בעבודות יום הכיפורים שהוא מחליף מבגדי זהב לבגדי לבן ומבגדי לבן לבגדי זהב ובכל החלפה צריך טבילה ושתי קידושים, עבודתו כשרה, אבל כה"ג או הדיוט שלא קידשו ידיהם שחרית בין ביוה"כ בין בשאר ימות השנה עבודתם פסולה. לחזקיה לומדים דין זה מדכתיב לגבי קידוש ידים ורגלים "והיתה להם חק עולם לו ולזרעו לדורותם" ללמד שרק דבר המעכב בזרעו כהנים הדיוטים בשעת כניסה לעבודה, מעכב גם בו ככהן גדול ביום הכיפורים. ולרבי יונתן לומדים דין זה מדכתיב "ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו" שרק דבר המעכב בזרעו מעכב גם בו, (אבל הפסוק הקודם בא ללמד דין קידוש ידים ורגלים לדורות, ולחזקיה לומדים מ"ורחצו" וכו' שכל כיור שאין בו כדי לקדש ד' כהנים (כמו שם שהוזכרו משה (שהיה כהן בשבעת ימי המילואים) אהרן ובניו) אין מקדשים בו.

צורת קידוש ידים ורגלים- מניח ידו הימנית על רגלו הימנית, והשמאלית על השמאלית, ומקדש. ולרבי יוסי ברבי יהודה מניח יד על יד ורגל על רגל ומקדש, וחבירו מסייעו שלא יפול, (ולרבנן עמידה ע"י סיוע לא נחשבת עמידה, וכתיב "לשרת" ושרות הוא במעומד).

מתי צריך לחזור ולקדש- לרבי אם קידש ביום א"צ לקדש בלילה אם לא יצא ולא הסיח דעתו, אבל אם קידש בלילה צריך לקדש ביום, ואפי' אם לא הפסיק מעבודתו, דס"ל לינה (הנעשית ע"י עמוד השחר) פוסלת קידוש ידים ורגלים, דכתיב "בגשתם" וגישה דשחרית היא גישה אחרת שהרי יש כאן מערכה חדשה, והא דכתיב בבואם היינו שאינו חייב בכל גישה באותו יום. ולר"א בר"ש אין לינה פוסלת, דכתיב "בבואם" שלא יצא, וזה מועיל אפי' לעשרה ימים, ואפילו בפסק מעבודה לעבודה, והא דכתיב "בגשתם" בא ללמד שקידוש שני מקדש כשהוא לבוש, דבעינן שלא יהיה מחוסר לבישה אלא גישה בלבד, ומדכתיב "לשרת" לומדים שאין חייב בביאה שלא לעבודה, ומדכתיב "להקטיר" לומדים שאף עבודה שאינה מעכבת בכפרה צריכה קידוש.

ב. האם מי הכיור נפסלים בלינה-

אילפא מסתפק אם לרבי אלעזר ברבי שמעון שלינה לא מבטלת את הקידוש ידים ורגלים, ה"ה שמי הכיור עצמם לא נפסלים בלינה אם לא שיקעם בבור, או שכיון שנתקדשו בכלי שרת לינה פוסלת בהם, ולא דמי לקידוש ידים ורגלים ששם המים התייבשו ואין ללינה על מה לחול.
י"א שאילפא פשט שכמו שנחלקו אם לינה מבטלת את הקידוש ידים ורגלים, כך נחלקו אם מי הכיור נפסלים בלינה.

הגמ' מוכיחה שהדבר נשאר בספק, ממה שהסתפק אילפא אם מה שכיוור שלא שיקעו מבערב יכול לקדש ממנו ללילה ולא ליום, הכונה שאין צריך לקדש, או שהכונה שהמים נפסלו בלינה.

הגמ' רוצה לפשוט דין זה מהא דאיתא ביומא שכן קטין עשה (י"ב דד לכיור כדי שיהיו י"ב כהנים העוסקים בתמיד מקדשים ידיהם בבת אחת, וכן עשה) מוכני לכיור (-גלגלים להעלותו מן הבור בשחרית, לפי שהיו משקעים אותו עברית שיהיו מימיו מחוברים למי מעין כדי שלא יהיו מימיו נפסלים בלינה. וכיון שהרישא היא רבי אלעזר ברבי שמעון (דקתני רישא שפר כה"ג היה עומד בין האולם ולמזבח, ראשו לדרום ואחוריו לצפון ופניו מעוקמים למערב, והכהן ביוה"כ בבואו להתוודות עליו עומד במזרח המזבח ופניו למערב כלפי ההיכל, וראבר"ש הוא הסובר

מניח אושר בכבוד (חיר"צ)

אִוְשֶׁר בְּכָבוֹד‏^{מחשבים עתיד כהלכה}

בעידודם ובברכתם של מרנן ורבנן גדולי ישראל שליט"א

לקבלת שטר זכרון דברים המהודר ללא חשש ריבית:

info@osher-b.org

להצטרפות: 073-3678617 | office@osher-b.org

שגם בין האולם ולמזבח ממערב המזבח (ובלבד שזה בחלק הצפוני של העזרה) זה נחשב "צפון" (וקדשי קדשים כחטאת שחיתם בצפון), ולרבי יוסי ברבי יהודה רק מקיר מזבח צפוני ועד כותל עזרה צפוני וכנגד כל המזבח אבל מה שלא ממש מול המזבח אינו נחשב צפון אף שהוא בחלק הצפוני של העזרה, ולרבי אף ממזרח המזבח שקדושתו קלה יותר שהוא מקום דריסת רגלי הכהנים בי"א אמה הסמוכים למזבח וישראל י"א אמה נוספים הוי צפון, אבל מן החליפות ולפנים לכו"ע לא הוי צפון), סיפא נמי רבי אלעזר ברבי שמעון. ואין לומר דמתני' כרבי, דא"כ שיעמידוהו במקום דריסת רגלי כהנים וישראל. והגמ' דוחה שמתני' כרבי ועשו כך משום חולשת כה"ג שכל עבודות יוה"כ תלויות בו ותש כוחו, שהרי גם לראבר"ש אפשר להעמידו מקיר מזבח צפוני עד כותל עזרה צפוני, לולא חולשת הכהן גדול.

רבי יוחנן אמר שמי קידש ידיו ורגליו לתרומת הדשן, א"צ לחזור ולקדש למחר. לאביי דין זה הוא אפי' לרבי, דכיון דלינה דרבנן היא, מקרות הגבר ועד צפרא לא פסלה לינה ורק לילה פוסל. ולרבא דין זה הוא רק אליבא דראבר"ש, והסכים עימנו רבי יוחנן רק בתחילת עבודה, אבל בסוף עבודה ס"ל שצריך לחזור ולקדש.

ב: האם יציאה מחייבת לחזור לקדש ידיו ורגליו-

אם יצאו רק הידים הרי הם בקדושתם, ואם יצא כל גופו הגמ' מסתפקת אם צריך לחזור ולקדש כיון שהוא מסיח דעתו, או שכיון שבידו לחזור אינו מסיח דעתו. רש"י מבאר שהצד שצריך לחזור ולקדש הוא כשם שיציאה פוסלת בכל הקדשים שקדשו בכלי שרת.

המקדש בכלי שרת בחוץ, או בכלי חול בפנים, או שטבל במי מערה שהם כשרים לטבילה, ואפילו טבל במים חיים, ועבד, עבודתו פסולה, ולא אמרינן שטבילה היא דבר חשוב והיא מועילה במקום קידוש.

כל המיסך את רגליו לגדולים טעון טבילה, וכל המטיל מים טעון קידוש ידים ורגלים.

אם טומאה מחייבת לחזור ולקדש- אם קידש ידיו ורגליו ונטמאו הידים בדבר שאין טומאתו מן התורה שבזה נטמא כל גופו, אלא בפיגול או בנותר שהם מטמאים רק את הידים מדרבנן, מטבילים לידים לבדם וא"צ לקדש, ואם נטמא כל גופו, כיון שהוא צריך הערב שמש הוא מסיח דעתו, והיכא שנטמא סמוך לשקיעת החמה יש להסתפק אם צריך לחזור ולקדש, דאף אם יציאה לא פוסלת י"ל שטומאה פוסלת כיון דגברא לא חזי, והוא מסיח דעתו, או שכיון שהוא עומד לטבול אינו מסיח דעתו.

המקדש ידיו לפרה לרב חייא בר יוסף מקדש בכיור או בכלי שרת אחר בפנים, ולריו"ח מקדש בחוץ אפי' בכלי חול ואפי' במקידה של חרס. לפי הצד שיציאה מחייבת לחזור ולקדש, צ"ל דשאני פרה שכל מעשיה בחוץ -בהר המשחה מחוץ לירושלים, ומ"מ מקדש כעין עבודת פנים. ולפי הצד שטומאה מחייבת לחזור ולקדש, אף שהיו מטמאים את כהן השורף את הפרה אחרי שקידש ידיו ורגליו, ואח"כ מטבילים אותו, ומיד לאחר טבילה זו הוא מסדר את מערכתה של הפרה ושורפה, מ"מ כיון שטבול יום אינו פוסל בפרה מהני הקידוש והטומאה לא פוסלת, ומ"מ אע"פ שקידוש זה אינו כשאר קידוש, מקדש כעין עבודה.

כ"א הגמ' מסתפקת אם **המקדש ידיו ורגליו בתוך הכיור** מהני, או דלא מהני כיון דכתיב "ממנו" ולא בתוכו. ואין להוכיח ממה שמצינו שכהן שטבל במי מערה עבודתו פסולה, ומשמע שאם טבל בכיור עבודתו כשרה, די"ל שבאמת אף מן הכיור פסולה,

וקמ"ל שלא תאמר שאם מי מערה מועילים לטבילת כל גופו שהרי אינם מים שאובים כמו מי הכיור, כ"ש שיעוילו לטבילת ידיו ורגליו.

מתי מי הכיור נפסלים בלינה-

לרב חייא בר יוסף מי הכיור במידה ולא שיקע את הכיור בבור, נפסלים לכל עבודה לפני הזמן שלינה פוסלת באותה עבודה שהקידוש נצרך עבורה, למתירים כגון עבודת דם או קמצים כמו זמן פסול לינה למתירים בשקיעת החמה, ואפילו אם שיקע את הכיור בבור לפני השקיעה והעלהו בלילה, כיון שהיה שעה אחת בלילה מחוץ לבור נפסלו מימיו לעבודת היום,ולאברים -הקטר חלבים ואברים כאברים בעלות השחר, שהרי אברים נפסלים רק בעלות השחר.

לרב חסדא אף למתירים מי הכיור נפסלים רק בעלות השחר, דאין לינה פוסלת בשום קדושה אלא בעלות השחר, והיו משקעים את הכיור רק סמוך לעלות השחר, (והא דתניא בתמיד שלא היו הכהנים שבבית המוקד רואים אותו (-את הכהן שזכה בתרומת הדשן כשהיה נכנס לעזרה לקדש ידיו ורגליו, שלא היה מכניס איתו נר או אבוקה, אלא הלך לאור המערכה), ולא שומעים את קולו, עד ששומעים את קול המוכני שעשה בן קטין לכיור, והיו אומרים הגיע עת קידוש ידים ורגלים בכדי שיוכלו להעלות אפר לתפוח אחרי שתורם הדשן ירד מהמזבח, אין הכונה שהיו שומעים את קול הוצאת הכיור שהרי הכיור לא היה משוקע בלילה, אלא היו שומעים את קול השיקוע ואף שבשיקוע א"צ אלא לשלשלו לבור והוא נופל מאיליו, היה משקעו ע"י המוכני אחרי שקידש ידיו ורגליו, ושיקעו ע"י המוכני בשביל שישמעו זאת והכהנים הישנים בעיר יבואו לפייס, והיו שומעים את קול המוכני עד יריחו, וכן גביני היה מכריז עמדו הכהנים לעבודתכם ולוים לדונכםם וישראל למעמדם, ועשו ב' סימנים כדי שכולם ידעו מהדבר).

ולרבי יוחנן משקע את הכיור סמוך לשקיעת החמה ושוב אין מעלהו כל הלילה, ואם לא שיקעו מבערב יכול לקדש ממנו לעבודת הלילה (-הקטר חלבים) אבל לא לעבודת היום, ולדעתו היו מעלים את הכיור כדי לקדש ידיו לתרומת הדשן, ובאמת לדעת רבי יוחנן מי שקידש ידיו לעבודת הלילה א"צ לחזור ולקדש ביום, ומ"מ היו חוזרים ומשקעים אותו בלילה לאחר הקידוש, וכן לאחר שקידש ידיו לתרומת הדשן, משום מצות שיקוע -שמא לא יחזור וישקענו ונמצא עמוד השחר פוסלו, ואם תורם הדשן וימצאנו משוקע הוא יזכור לחזור ולשקעו, (ואף שעלות השחר אינו פוסל את מי שקידש ידיו, שאני התם שפסול לינה זה הוא דרבנן, שהרי אין המים בעולם, אבל מי הכיור שהם לפנינו וקדושת כלי עליהם, עלות השחר מחיל עליהם פסול לינה מדאורייתא), וכמו שיש מצוה לשמור על הקדשים כך יש מצוה להזהר בקדושת המים הקדושים, אבל הלילה אינו פוסל את המים.

כ"ב. שיעור המים שצריך להיות בכיור- כל כיור שאין בו כדי לקדש ארבעה כהנים אין מקדשים בו. ומה שמצינו שכל הכלים מקדשים מים לקידוש ידים ורגלים, ואפילו כלי שאין בו רביעית הלוג מים אם הוא כלי שרת, ואע"פ שלכאורה אין בזה שיעור לנטילת ידים, הכונה בקודח דופנו של כיור ותוחב בתוכו כלי קטן ומקצתו בחוץ, ויונן ממימי הכיור ומוציא, (אבל כלי בפני עצמו צריך שיעור בכדי לקדש בו ארבעה כהנים כנ"ל), ולומדים מ"ירחצו" שגם כך זה כשר, אבל כלי חול אינו מועיל דכתיב "ממנו", ועדיף לרבות כלי שרת שהוא טעון משיחה ככיור עצמו, משא"כ כלי חול. (אבל אין ללמוד שכלי חול אינו מקדש, מק"ו מכנו שאינו מקדש, דכתיב "כיור נחושת וכנו נחושת" לנחושת הקשתיו -שיהיה מנחושת, ולא לדבר אחר לומר שכנו מקדש כמותו. דאיכא למיפרך מה שכנו שאינו עשוי לתוכו, תאמר בכלי חול שעשוי לתוכו).

איזה מים ראויים לכיור ולטבילה-

כל מים שראויים להשלמת מי מקוה כמבואר במקוואות פרק ז' משלימים לכיור לשיעור ד' כהנים, אבל להשלים לרביעית של נטילת ידים אינם משלימים, והיינו למעט הנך מינים שהדין בהם שאם היה במקוה ארבעים סאה ונתן סאה ממינים אלו לתוכו, שבתלו מינים אלו למי המקוה, ואח"כ נטל סאה כשר, (עד רובו שאם השלים רוב המקוה ממינים אלו פסול), דלרביעית פסול כיון ששיעור קטן של רביעית אינו מספיק חשוב בכדי לבטלם. וגם במקוה אם היה במקוה רק ל"ט סאין ונתן סאה מהם לתוכו, אין מינים אלו משלימים לשיעור מקוה להכשירו.

טיט הנרוק (-טיט דק שראוי להריקו מכלי לכלי) אם פרה יכולה לשחות ולשתות ממנו מפני שאינו עבה, משלים אפי' לרביעית, ואם לאו אינו משלים אף לארבעים סאה כיון שאינו ראוי לשתייית בהמה.

יבחושינ אדומין (-כמין יתושים בלי כנפים, שבריאתם מן המים) כשרים לטבילה אפי' כשהם בפני עצמם -שכל המקוה נעשה מהם, דכל דבר שתחילתו מן המים מטבילים בו, וכמו שמטבילים בעינו של דג גדול שנימוק שומן עינו בחורו.

הקודח בדופן המקוה מקום המחזיק רביעית מים ומי המקוה נמשכים לשם, ואח"כ נתמעטו מי המקוה וכבר אינם מעורבים באותה קדיחה, מטבילים שם מחטים וצינוריות, כיון שבתחילה היו חלק ממקוה כשר.

מים חיים- לרבי ישמעאל מי הכיור צריכים להיות מי מעין, ולחכמים אף מי מקוה כשרים לכיור אם שואבם ע"י הכיור אע"פ שאינם מים חיים. (והא דכתיב "והקרב והכרעים ירחץ במים", ואיתא בברייתא שזה בא למעט יין או מזוג במים (שני חלקי מים ואחד יין), אבל שאר מים ואפילו מכונסים כשרים וכ"ש מי כיור, היינו לרבי ישמעאל, והמעליותא היא שהם מים חיים, דמים קדושים אינן מעליותא, שהרי מים שיש להם שם לווי אינם כשרים לזה).

כ"ב: פסול ערל לעבודה- ערל אסור לעבוד במקדש, ודבר זה אינו כתוב בתורת משה אלא ביחזקאל, דכתיב "כל בן נכר ערל לב (שנתנכרו מעשיו לאביו שבשמים) וערל בשר לא יבוא אל מקדשי", (ויש חידוש מיוחד שערל לב פסול אע"פ שאינו מאוס כערל בשר, ושערל בשר פסול אע"פ שליבו לשמים), ואם עבד נתחללה העבודה, דכתיב "בהביאכם בני נכר ערלי לב וערלי בשר להיות במקדשי לחלל את ביתי".

פסול טמא לעבודה ועוד מדיני טומאה
טמא שעבד עבודתו פסולה.

לדעת זקני דרום דין זה הוא **דווקא בטמא שרץ, אבל טמא מת** מתוך שמרצה בציבור לכתחילה מרצה בדיעבד ע"י הציץ גם ביחיד.

ואין לומדים ק"ו, שאם טמא מת שהוא חמור שהוא טעון הזאה שלישי ושביעי מרצה, כ"ש שטמא שרץ שאינו טעון הזאה שלישי ושביעי ירצה, דקסברי שכמו שרק כשהמתכפרים הם טמאי מת מביאים קרבן, ולא בטומאת שרץ, כך רק מכפר טמא מת מקריבים קרבן, ולא בטומאת שרץ.

וקסברי שוחטים את הפסח וזורקים על טמא שרץ כיון שהוא יכול לטבול ולאכול את הפסח בערב, ונמצא שאם הציבור טמאי שרץ יכולים לשלוח קרבנותיהם לעזרה ויקריבום כהנים טהורים, וממילא לא הותרה להם טומאה, דלא הותרה טומאה אלא במקום שלולא זה היו נדחים מהפסח, (דאל"כ אלא ס"ל כמ"ד דילף מ'מיאש איש כי יהיה טמא לנפש' שאין שוחטים גם על טמא שחל שביעי שלו בערב פסח, שגם הוא טהור בערב כטמא שרץ,

נלמד שכשהציבור טמאי שרץ יקריבו בטומאה, כמו בטמאי מות).

וקסברי שטמא מת משלח קרבנותיו והיינו שאם עשה כך אינו עושה פסח שני, (דאל"כ נימא שאף כהן שנטמא במת אינו מרצה, שהרי כח המתכפרים מרובה מכח המכפרים, ובשרץ טמא שרץ משלח קרבן, ואילו כהן טמא שרץ אינו מרצה), ומה שטמא מת צריך לעשות פסח שני, היינו למצוה. ואף דכתיב "במכסת נפשות" מלמד שאין הפסח נשחט אלא למנוייו (מכסת – לשון מנין), ושנה עליו הכתוב לעכב דכתיב "תכוסו", וא"כ לכאורה טמא מת שנתמעט מ"לפי אכלו" הראוי לאכילה, הוקש לשלא למנויין, צ"ל שזקני דרום לא מקישים שלא לאוכליו לשלא למנויין.

כ"ג. ואמנם הגמ' שואלת שנלמד בק"ו (הנ"ל) שכהן שנטמא במת אינו מרצה, (שהרי עדיין טמא מת חמור מטמא שרץ, שהרי טמא שרץ שולח קרבנותיו לכתחילה, משא"כ טמא מת).

והא דאיתא בפסחים שהציץ מרצה בנזיר ובפסח שטומאת בעלים פוסלת בהם, (דבפסח האכילה מעכבת, ובנזיר אם נטמא סותר נזירותו ומביא קרבנות נזירות טומאה וחוזר ומונה נזירותו) על טומאת הדם ולא על טומאת הגוף, לזקני דרום לא איירי בטומאת שרץ, שהרי ס"ל ששוחטים וזורקים על טומאת שרץ, וא"כ משמע שבטומאת מת אינו מרצה. צ"ל דאיירי שנטמא הכהן בשרץ, (ולפי"ה ה"ה בשאר קרבנות, ונקט נזיר ועושה פסח משום סיפא שאם נטמא טומאת התהום, שהיא טומאת ספק, הציץ מרצה, והלכתא גמירי לה שהותרה בנזיר ובעושה בפסח), אבל אם נטמאו הבעלים במת הציץ מרצה.

והא דאיתא התם שבנטמא טומאת התהום הציץ מרצה, ושנה רבי חייא שהציץ מרצה בטומאת התהום בנזיר ועושה פסח רק על טומאת מת, לא בא לאפוקי טומאת שרץ, אלא לאפוקי טומאת זיבה, כגון ראה בין השמשות, ויש ספק אם כל הראיה היתה רק ביום או רק בלילה ויש כאן רק ראיא אחת, או חציה ביום וחציה בלילה ויש כאן שתי ראיות, וטומאה זו בא התנא למעט, לפי שהוא חמורה שהיא יוצאה מגופו.

ורמי בר חמא חולק על זקני דרום, ולדבריו המשנה מדברת בטומאת מת, (והוא מסתפק אם כהן המקריב פסח או קרבנות נזיר הותרה לו טומאת התהום אם נטמא בה או לא).

כ"ג: על מה נאמר "ונשא אהרן את עוון הקדשים"- אין כוונת הכתוב שהציץ מרצה על עוון פיגול (-כאן הכונה למחשבת חוץ למקומו), דהא כתיב "לא יחשב", וגם לא על עוון נותר (-כאן הכונה למחשבה לאוכלו כשהיה נותר והיינו חוץ לזמנו), דהא כתיב "לא ירצה" (רש"י מחליף את ה"לא ירצה" וה"לא יחשב" זה בזה), אלא על עוון טומאה, ויש סיבה לומר שדווקא על זה הציץ מרצה לפי שהותרה מכללה בציבור לכתחילה, הלכך יחיד שלא הותרה אצלו יבוא הציץ וירצה בדיעבד. הגמ' רוצה לדייק מזה דאיירי שנטמאו הבעלים ממות, שמשלחים קרבנותיהם, (ואין לומר דאיירי בטומאת נזיר, שהרי בנזיר כתיב "וכי ימות מת עליו" וכו'). והגמ' דוחה ד"ל דאיירי בטומאת שרץ, ואף שהיא עצמה לא הותרה, מ"מ שם טומאה הותרה.

וללישנא בתרא הגמ' מדייקת דדווקא "עוון הקדשים" מרצה ולא עוון מקדשים, ומבואר שאף בדיעבד אינו מרצה על בעלים או כהן טמא, ודלא כזקני דרום. והגמ' דוחה דאיירי בטומאת שרץ, וכנ"ל.

פסול יושב לעבודה - יושב פסול לעבודה דכתיב "כי בו בחר ד' אלוךין מכל שבטין לעמוד לשרת" - לעמידה בחרתיו ולא לישיבה, וכיון שלא נבחרו אלא לעמידה, בישיבה

הם נחשבים זרים, וזר מחלל את העבודה. ובברייתא איתא דבהא דכתיב "ושרת ככל אחיו הלויים העומדים" שנה עליו הכתוב לעכב. ואף שיושב דינו כזר שמחלל את העבודה, מ"מ יושב אינו חייב מיתה כזר (וכן ערל ואונן אינם חייבים מיתה), משום דמחוסר בגדים ושלא רחוץ ידיים ורגלים הוו ב' כתובים הבאים כאחד, ולמ"ד דב' כתובין מלמדין איכא כתוב שלישי המחייב מיתה בשתויי יין, ושלשה כתובין לכו"ע אין מלמדים.

חציצה בין הכהן לרצפה

כ"ד. כהן העומד ע"ג כלים או ע"ג בהמה או ע"ג

רגלי חבירו פסל את העבודה, (וקמ"ל בג' דברים אלו שנכתבו לפי סדר זה, דאפי' בהמה שהיא מין בשר וזה מין במינו, ואפי' אדם ממש, חוצצים), דכיון שמצינו שכלי שרת מקודשים דכתיב "וימשחם ויקדש אותם", ובעינן שלא יהיה חציצה בין הכהן לכלי בקבלת הדם, דכתיב "ולקח הכהן" שתהא לקיחה בעצמו של כהן, ה"ה רצפה שהיא מקודשת שהרי דוד קידשה בשיר של תודות ובשיר של פגעים בעינן שלא יהיה חציצה בין רגלי הכהן לרצפה.

אם רגל אחת על הרצפה והרגל השניה על אבן המוטלת על הרצפה ואינה חלק מהרצפה, או על כלי, אם כאשר ינטל הכלי או האבן יכול לעמוד על רגלו האחת ולעבוד, עבודתו כשרה, ואם לאו עבודתו פסולה.

ספיקו של רבי אמי - י"א שנסתפק היכא שנדלדלה אבן מקביעותה והיא מתנדנדת, ודעתו לחברה, אם חוצצת או לא, ואם אין דעתו לחברה ודאי חוצצת. וי"א שנסתפק היכא שנעקרה אבן אחת לגמרי ועמד במקומה בגומא שנוצרה, אם דרך שירות בכך או לא, אמנם אם נעקרה כל רצפת העזרה העבודה כשרה, דדוד קידש את רצפת העזרה עד התהום.

קבלה וזריקה בשמאל

לת"ק קבלה בשמאל פסולה, דכתיב "ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן על קרנות", הטילו הכתוב לאצבע בין קבלה לזריקה לדורשו לפניו ולאחריו שלא יהיו אלא בימין, "באצבעו ולקח" –דכל מקום שנאמר אצבע אינו אלא ימין כדלהלן. וכן זריקה בשמאל פסולה דכתיב "באצבעו ונתן".

רבי שמעון מכשיר קבלה בשמאל, דלא כתיב יד לומר שצריך ימין אלא לגבי נתינה, ולא לגבי קבלה.

רבא מבאר שר"ש מודה שגזירה שוה שכל מקום שנאמר יד או אצבע אינו אלא ימין, ומ"מ כיון שנאמר אצבע בקבלה וא"א לקבל באצבע, לכן בהכרח האצבע נאמרה רק לגבי הנתינה שהאצבע ראויה לה, אבל קבלה בשמאל כשרה. ורב סמא בריה דרב אשי שואל שאפשר לקבל באצבע אם יעשה אוזן לשפת המזרק ויאחז את המזרק באזנו.

כ"ד: אביי מבאר דס"ל לר"ש שמקרא נדרש לאחריו

לענין הנתינה ולא לפניו לענין הלקיחה. ולרבנן מקרא נדרש לפניו ולאחריו. ורבי אלעזר בן רבי שמעון חולק על אביו ועל חכמים וסובר שמקרא נדרש לפניו ולא לפני פניו ולא לאחריו, ולכן בחטאת יחיד "באצבעו" קאי רק על הלקיחה, (דלא כאביו ר"ש שסובר שמקרא נדרש רק לאחריו על הנתינה, ודלא כרבנן שסוברים שמקרא נדרש לפניו ולאחריו, גם על הלקיחה וגם על הנתינה, וממילא הא דכתיב בפר המילואים "ולקחת מדם הפר ונתת על קרנות המזבח באצבעך", לא נאמר כאן באצבעך אלא על הנתינה ולא על הקבלה, ולכן אם שינה בנתינה פסול ואם שינה בקבלה שקיבל בשמאל כשר.

רבי יוחנן אמר שכל מקום שנאמר **אצבע וכהונה** כגון הכהן או הכהנים, אינו אלא ימין, דכתיב במצורע "וטבל הכהן את אצבעו הימנית".

הגמרא מבארת של**חכמים** מספיק לכתוב או אצבע או כהונה, כדכתיב "ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו", אלא אף בקמיצה שכתוב בה רק כהונה פסולה בשמאל.

ואמנם הולכת אברים לכבש אף דכתיב בה "והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה", מ"מ תנן שאת הרגל של ימין היה מחזיק ביד שמאל (מפני שהיא קריבה תחילה יחד עם הראש, וכיון שהראש חשוב נושא את הראש בימין ואת הרגל בשמאל), ועורה לחוץ כלפי העם, ומקום החתך כלפי המוליך, כדי שלא ייראה החתך, מפני שלא לומדים אלא לדבר המעכב את הכפרה כגון קמיצה, דומיא דהזאה של מצורע, אבל הולכת אברים לכבש שאינה מעכבת את הכפרה, דאפילו אם לא הוקטרו האימורים כשר, לא בעיא ימין.

והא דכתיב "יד" במצורע ללמד על קמיצה שתהא בימין (ומרגל לומדים לחליצה, ומאוזן לומדים לרציעה), אף דבקמיצה כתיב "כהונה". י"ל שלמוד אחד הוא לקמיצה עצמה, והלימוד השני הוא לקידוש הקומץ בכלי שרת שיחזיק את הכלי שהוא מקדש בו ביד ימין.

שיטת רבי שמעון שרק היכא שכתוב אצבע או יד, אע"ג דלא כתיב כהונה, שמאל פסול, אבל היכא שכתוב רק כהונה, שמאל כשר, ולכן ר"ש מכשיר קבלה בשמאל, (והא דכתיב כהן בקבלה אף דכבר כתיב בני אהרן, בא לומר שיהיה בכיהונו בבגדי כהונה), וכן זריקה בשאר הזבחים (חוץ מחטאת דכתיב "באצבעו ונתן") שכתוב בה רק כהונה ר"ש מכשיר בה בשמאל, וכדמצינו בברייתא.

כ"ה. ולר"ש שאינו מצריך קידוש קומץ, או לי"א שר"ש מצריך קידוש קומץ ורק הקטרה כשרה בלי כלי שרת מ"מ אפשר לקדשו בשמאל דלא עדיף מקבלת הדם שר"ש מכשיר בה בשמאל, והא דבעי "יד" במצורע, היינו ללמד שגם קמיצת מנחת חוטא תהיה בימין כשאר מנחות (דכתיב בהם "קודש קדשים היא כחטאת וכאשם", שאם עובדה ביד עובדה בימין, ואם עובדה בכלי כשרה אף אם עובדה בשמאל), דלא נימא שכיון שהתורה רצתה שלא יהיה קרבנו מהודר ולכן אין בה שמן ולבונה, תהיה כשרה בשמאל, קמ"ל.

דיני קבלת הדם

כתיב "ולקח הכהן המשיח מדם הפר", וגורעין אות מתיבה זו ומוסיפין אותה על חברתה, ולומדים מזה שיקבל דם מהפר, והיינו **דם הנפש ולא דם העור או דם התמצית**. ואין לומר שהכונה "מדם" ואפי' מקצת דם, דהא כתיב "ואת כל דם הפר ישפוך" דצריך לקבל את כל דם הפר, (דאם אינו ענין לשיריים שכבר אין את כל הדם שהרי ניתן ממנו על הקרנות, תנהו ענין לקבלה).

וכן לומדים מזה שיקבל **מהפר ולא מהרצפה**, ולכן אם נשפך הדם על הרצפה מצוואר הבהמה ולא נתקבל בכלל, ואספו, פסול.

וכן לומדים שהשוחט צריך שיגביה את הסכין למעלה כדי שלא יפול הדם שעל הסכין לתוך המזרק, דכתיב "מדם הפר" **ולא מדם הפר ודבר אחר** והיינו הסכין, ומקנח את דם הסכין בשפת המזרק ולא לתוכו, דמצינו שהמזורקים קרויים "כפורי זהב" לשון קינוח.

דיני אויר כלי-

כ"ה: ורידי הקרבן צריכים שיראו את אויר הכלי מעל הכלי.

אלו מים כשרים למי חטאת - חבית המונחת מתחת הזינוק (-צינור המקלח מים מהר זקוף לתוך חבית, והקילוח מקלח למרחוק ונופל לחבית, והחבית אינה מונחת לשם קידוש מי חטאת), המים שבאוויר החבית או שמעל החבית כנגד אוירה, פסולים, מפני שהם כמונחים בתוכה ופסקה חיותם, ובעיני מים חיים אל כלי, ואם אין אויר מפסיק בין פיה לזינוק, המים שבחבית (-בין דפנותיה) פסולים, אבל המים שמחוץ לחבית אע"פ שהם כנגד החבית כשרים כיון שהם לא פרשו מהצינור ואפילו אויר אין כאן.

המקבל במזרק ונפחתו שוליו לפני שהגיע הדם לחלל המזרק בין דפנותיו, רב אסי מסתפק אם אויר שאין סופו לנוח כמונח דמי והוי כנתקבל הדם בכלי ונשפך שאם אסף אח"כ את הדם מהרצפה כשר, או לא, וכן הסתפק רב אסי באויר שסופו לנוח, וריו"ח פשט לו מהמקרה דלהלן את הספק השני, שאויר שסופו לנוח כמונח דמי.

ולרבה רב אסי הסתפק בדין חבית, וריו"ח אמר לו שהרי במזרק כשר באויר שסופו לנוח, שהרי הדם לא שותת במקומו אלא מקלח לרוחב הכלי, דא"א שהדם יגיע לכלי בלא זינוק, ואם אויר שאין סופו לנוח לאו כמונח דמי נמצא שהדם הגיע לכלי מהאויר ולא מהפר, והתורה אמרה דם מהפר יקבלנו, וא"כ לגבי חבית המים פסולים.

קילוח היורד מההר ואינו נכנס ישירות לחבית, ונתן ידו או רגלו או עלי ירקות או שאר דברים המקבלים טומאה, כדי שיעברו עליהם המים לחבית, המים פסולים למי חטאת, אבל אם נתן עלי קנים או אגוזים או שאר דבר שאינו מקבל טומאה כשרים, דכתיב "אך מעיין ובור מים יהיה טהור" דבעינן שהוויתן של המים המטהרים תהיה ע"י טהרה. ומבואר מזה שאויר כלי ככלי, דליכא לאוקמי שהמים שותתים מיידו לכלי ולא באו מן האויר, דהא תנן שהמים עוברים משם לחבית.

פסול בעל מום ודין בן שנה בעבודות הקרבן-

לרבי זירא הצורם אוזן פר שע"ז הוא נעשה בעל מום, ואח"כ קיבל דמו, פסול אע"פ שבשעת שחיטה לא היה בו מום, דבעינן "ולקח מדם הפר" – פר שהיה כבר שיהיה שלם בשעת קבלה כמו בשעת שחיטה.

רבא מביא ברייתא שלומדת מ"שה תמים זכר בן שנה" שצריך שיהיה תמים ובן שנה בשעת שחיטה, וקבלה הולכה וזריקה לומדים מ"יהיה" – כל הוויותיו לא יהיו אלא כשהוא תם ובן שנה.

אביי מקשה על רבא מברייתא אחרת שמבואר שם שאם נשתייר מהזבח כזית בשר או כזית חלב יכול לזרוק את הדם, (וזה קשה לפי רבא שמצריך תם בשעת זריקה, אבל לרבי זירא שלא מצריך תם אלא בשחיטה וקבלה לא קשה). ובהכרח שהברייתא הנ"ל מדברת רק לגבי דין בן שנה, (ושייך שלא יהיה בן שנה, דשעות פוסלות בקדשים דמונים שנה מהשעה שנוול באותו היום, ולא מתשרי), אבל בעל מום אינו פוסל בהולכה וזריקה, ובקבלה פסול דהואיל וגלי בקדשי קדשים גלי.

כ"ו. והא דאמר רבי אלעזר שבהמה שעמדה בפנים (-בעזרה) ורגליה בחוץ, וקיבל ואח"כ חתך רגליה, הקבלה פסולה, ואם חתך רגליה ואח"כ קיבל את הדם הקבלה כשרה. צ"ל דאיירי שחתך רק עד העצם דלאו מום הוא, אבל הדם שהוא נפסל ביוצא אינו יכול לעלות ולהכנס לפנים. ואין להוכיח מזה שדם המובלע באברים יש לו דין דם ולכן חל עליו פסול יוצא, ויהיה חייב גם כרת, די"ל שהפסול הוא משום שמנונית דחזיא לאכילה ונפסלת ביוצא כבשר דכתיב "ובשר בשדה טריפה", והוא נבלע בדם הרגל

ויוצא דרך בית השחיטה ופוסל את הדם שבמזרק, ואין להוכיח מזה שבשר קדשי קלים שיצא לפני זריקה נפסל ביוצא אע"פ שסופו לצאת ולהאכל בכל העיר, דהשתא מיהת לא מטא זמניה, די"ל דאיירי בקדשי קדשים שאין סופו לצאת.

צפון בקדשי קדשים- קדשי קדשים שחיטתם בצפון, וקבלת דמם בכלי שרת בצפון, ואם עמד בדרום (בחלק הדרומי של העזרה סמוך לאמצעה) והושיט ידו לצפון ושחט כשר, אבל בקבלה כהאי גוונא פסול, דהמקבל צריך להיות בצפון אבל השוחט לא, דכתיב "בן הבקר לפני ד' " – ולא השוחט לפני ד', ואם הכניס ראשו ורובו הרי זה כאילו נכנס כולו, כדקיימא לן בכל התורה 'ורבו ככולו', ואם הבהמה פרכסה לאחר שחיטה ויצאה לדרום וחזרה כשרה דאין פסול אלא ביוצא מתוך המחיצות. (ואפילו לא חזרה כשרה, ונקט חזרה אגב סיפא). וקדשים קלים שחיטתם וקבלת דמם בפנים העזרה, דכתיב בשלמים "ושחטו פתח אהל מועד" דהיינו תוך העזרה, ואם השוחט עמד בחוץ והכניס ידו לפנים, זה כשר לשחיטה ופסול לקבלה, ואפי' בהכניס ראשו ורובו הרי זה כאילו לא נכנס כלל דכתיב "בבואם אל אהל מועד" – עד שיבוא כולו, ואם פרכסה לאחר שחיטה ויצאה לחוץ וחזרה פסולה משום יוצא.

הגמ' אומרת שא"א להוכיח שבשר קדשים קלים נפסל ביוצא לפני זריקה, די"ל דאיירי שיצאו האליה ויותרת הכבד ושתי הכליות שהם מוקטרים, ואימורי קדשים קלים קדשי קדשים הם.

בהמה שנמצאת בפנים ורגליה בחוץ פסולה, דכתיב "והביאום לד' " – עד שתהא כולה בפנים.

דין שחיטה וקבלה בתלוי-

לאבוה דשמואל תלאה לבהמה באויר ושחט פסולה, דבעינן שחיטה "על ירך" – משמע אצלו. אבל אם השוחט נתלה ושחט כשרה, דא"צ שהשוחט יהיה "על ירך". אבל אם קיבל כשהוא תלוי פסולה, דאין דרך שירות בכך. ואם הקרבן היה תלוי כשקיבל כשרה, דא"צ קבלה "על ירך".

לאביי בקדשי קדשים הכל פסול חוץ מאם השוחט תלוי דלא כתיב על ירך בנשחט, אבל קבלה באויר פסולה, דאויר צפון אינו נחשב צפון, ובקדשים קלים דלא כתיב בהו "על ירך" הכל כשר חוץ מאם המקבל תלוי דאין דרך שירות בכך.

ולרבא (הסובר כאבוה דשמואל אלא דאבוה דשמואל לא איירי בקדשים קלים) הכל כשר דאויר פנים כפנים ואויר צפון כצפון, אבל תלה ושחט בקדשי קדשים דבעינן בהו "על ירך", וכן נתלה וקיבל אף בקדשים קלים דקבלה שירות היא ובעינן דרך שירות, פסול, אבל שחיטה אינה שירות, ו"על ירך" לא נכתב על השוחט אלא על הבהמה.

אם ציציתו (-שער ראשו) בחוץ פסול, דכתב "בבואם אל אהל מועד" עד שיבוא כולו לאהל מועד.

זריקה שלא במקומה

מתני'- הזורק את הדם ע"ג הכבש, או שלא כנגד היסוד (-בקרן מזרחית דרומית שאין שם יסוד), או שדם שמקום זריקתו למעלה מחוט הסיקרא נתן למטה, או שדם שמקום זריקתו למטה נתן למעלה, או שדם שמקומו בפנים נתן בחוץ, או שדם שמקום זריקתו בחוץ נתן בפנים, פסול, ואין בו כרת באכילתו.

כ"ז: **שיטת שמואל** שבאופנים הנ"ל רק הבשר נפסל, אבל הבעלים נתכפרו, דשלא במקומו כבמקומו דמי, וכתיב "על המזבח לכפר" - כיון שהגיע דם למזבח נתכפרו הבעלים שכל המזבח שוה לענין כפרה, אבל הבשר פסול דכתיב "לכפר" – לכפרה נתתיו ולא

לדבר אחר. (ועיין לקמן כ"ז. דעות רבי יוחנן וריש לקיש בביאור המשנה).

והא דתנן שאם זרק את הדם שלא במקומו (וכנ"ל), ויש עוד דם הנפש, **יחזור הכשר ויקבל** ויחזור ויתן במקומו, איירי שהזורק היה פסול. אבל כשהזורק כשר לא יועיל לחזור ולקבל, דזריקה שאינה מכפרת אינה מתירה את הבשר באכילה.

ואין הדם שנשאר נדחה כשניתן ע"י פסול במזבח שלא במקומו, אע"ג דאמרינן דשלא במקומו כבמקומו, דאין **דיחוי** אלא כשהפסולים לשאר עבודות **שחטו** במחשבת חוץ לזמנו או חוץ למקומו שכיון שכל הפסולים כשרים לשחוט מחשבתם פוסלת וא"א לחזור ולתקן, אבל פסולים שקיבלו או זרקו במחשבה זו לא נדחה הקרבן, ואם יש דם הנפש יחזור הכשר ויקבל בלי מחשבת פסול, דאין מחשבה פוסלת אלא במי שראוי לעבודה -כהן כשר, (אבל כשאינו ראוי לעבודה אין מחשבתו מחשבה), ובדבר הראוי לעבודה (-מנחת חטים, לאפוקי מנחת העומר שהיא של שעורים שלא חל עליה פיגול להענש כרת באכילתה), ובמקום הראוי לעבודה (לאפוקי נפגם המזבח).

כ"ז. **זריקה שלא במקומו בדבר שחשב בו מחשבת פסול או פיגול**- השוחט או מקבל או מוליך במחשבה לזרוק שלא במקומו, כשר אם זרק את הדם במקומו, דאין מחשבה פוסלת אלא במחשבת חוץ לזמנו וחוץ למקומו ופסח וחטאת שלא לשמן, ואם אח"כ חזר וחשב בעבודה שניה לאכול את הבשר חוץ לזמנו פסול ואין בו כרת באכילתו, ואם חשב לאכול חוץ לזמנו פיגול ויש בו כרת שהרי קרבו מתיריו ואין כאן פסול מחשבה אחרת להוציאו מידי פיגול. אבל אם מתחילה חשב לזרוק שלא במקומו למחר, ואח"כ חשב לאכול חוץ לזמנו או חוץ למקומו, הוי פסול כבר ממחשבה ראשונה, ואין בו כרת כיון שלא קרבו כל מתיריו. ואף לשמואל דזריקה שלא במקומו מכפרת, מ"מ כיון שאינה מתירה את הבשר באכילה אם היה עושה אותה בזמנה, כגון זריקה שלא במקומו, אינה מביאה את הבשר לידי פיגול אף אם חשב ע"מ להקטיר אימורים למחר או שחשב שבשחיטה שהזריקה תהיה למחר, דכתיב "ואם האכל יאכל וכו' פיגול הוא והנפש האוכלת ממנו עוונה תשא" מי שפיגולו גרם לו שלא ייאכל הוא דקאי בעוונה תשא, אבל אם חשב לזרוק שלא במקומו איסור דבר אחר גרם לו שלא ייאכל, ולכן אינו חייב כרת. ומ"מ הבשר נפסל מאכילה, והיינו לשיטת רבי יהודה שמחשבת הינוח פוסלת.

ריש לקיש סובר כשמואל שבזריקה שלא במקומו הבעלים נתכפרו, והא דתנן במתני' פסול דמשמע שהוא פסול לגמרי וגם הבעלי לא נתכפרו, אין הכוונה רק לענין אכילה (כמו שביאר שמואל), אלא איירי בזרק במחשבה לאכול חוץ לזמנו, ורק כשזרק בשתיקה הבעלים נתכפרו.

שיטת רבי יוחנן שזריקה שלא במקומו אינה כזריקה במקומו, ואמנם היכא שיש עוד דם הנפש יחזור הכשר ויקבל.

מתי מועיל לאסוף דם מהרצפה ולזרוק- מה שלא אומרים לריו"ח שיאסוף את הדם מהרצפה ויזרקנו, (בשלמא לשמואל וריש לקיש כיון שהזריקה מכפרת הדם נדחה מלאוספו, שהרי כיפר, אבל לרבי יוחנן שלא כיפר קשיא) משום דס"ל למתני' כרבי יוסי שאין מועיל לאסוף את הדם אם הוא הגיע למזבח אע"פ שהגיע שלא כהלכתו, דקלטיה מזבח לאפוקי מתורת כפרה אחרית, אבל לר"ש יכול לאסוף ולזרוק, (והיכא שזרק במקומו במחשבת פסול או בשמאל לכו"ע אינו יכול לאסוף את הדם ולזורקו בהכשר דאזדא ליה תורת זריקה מיניה). וכן מבואר מדברי רבי

יהודה לקמן בדין אם עלו לא ירדו (שמבואר שם שהמזבח קלט את הדם, וממילא אין לאוספו).

כ"ז: ולרב חסדא אם זרק למעלה במקום למטה, בין לרבי יוסי בין לר"ש לא מועילה אסיפה, שכיין שהדם ניתן במזבח הראוי לו, לא הוי כנשפך על הרצפה, דקלטיה מזבח לאפוקי מכלל זריקה במקום אחר, וכ"ש בנתן למטה במקום למעלה שזה קרוב למתנה גמורה, שהרי דמים העליונים שותתים ויורדים ונמצא שסוף הדם לרדת למטה, וקלטיה מזבח מלאוספו ולחזור וליתן למעלה, ורק אם זרק בחוץ במקום בפנים או להיפך סובר רבי יוסי שיכול לאסוף ולחזור ולזרוק, כיון דאינו ראוי למזבח זה כלל, ולר"ש לא יאספנו כיון שהיה ראוי לשום מזבח.

באלו דברים נאמר הדין שאם עלו לא ירדו

לשיטת רבי יהודה קרבן שנשחט בלילה או שנשפך דמו או שיצא דמו חוץ לקלעים, אם עלה ירד, דיש בפסוק ג' מיעוטים, "זאת" "היא" ו"העולה", אבל שאר פסולים אם עלו לא ירדו.

לשיטת רבי שמעון אף באופנים הנ"ל, וכן לן ויוצא וטמא, ושנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו, ושפסולים קיבלו וזרקו את הדם, ושנתן אם הדם למטה במקום למעלה ולהיפך, ושנתן את הדם בחוץ במקום בפנים ולהיפך, ופסח וחטאת ששחטן שלא לשמן, אם עלו לא ירדו, דכתיב "תורת העולה" - תורה אחת לכל העולין שאם עלו לא ירדו. אבל רובע ונרבע על פי עד אחד שמותר להדיט ואסור לגבוה, ומוקצה לתקרבות עבודת כוכבים, ונעבד שהשתחוה לבהמה, ואתנן וכלאים וטריפה ויוצא דופן, אם עלו ירדו, דכתיב "זאת", ועדיף לרבות את אלו שפסולם בקודש ולמעט את אלו שאין פסולם בקודש.

לרבי אלעזר מזבח הפנימי מקדש פסולים שאם עלו לא ירדו, ואפי' קומץ שאינו ראוי למזבח הפנימי כלל. והא דתנן שקטורת זרה הבאה בנדבה (שלא התיר הכתוב אלא קטורת ציבור שחירת וערבית) שעלתה לגבי מזבח תרד, היינו במזבח החיצון, דאינו מקדש אלא מה שראוי לו, כיון שדינו כרצפה שהוא בנין אבנים ולא נמשח, לפיכך אין קדושתו בזה חמורה, אבל הפנימי שדינו ככלי שרת ונמשח עם המשכן, מקדש אף מה שאינו ראוי לו.

מחשבת חוץ לזמנו וחוץ למקומו

התורה קבעה לכל הקרבנות זמן ומקום להקרתם ולאכילתם, ומלבד עצם הדין שאסור להקריבם או לאוכלם מחוץ למקומות שנקבעו, אמרה התורה שגם אם עושים אחת מעבודות הקרבן, והיינו שחיטה או קבלה או הולכה או זריקה, מתוך כוונה להקריב את הקרבן או לאוכלו חוץ לזמנו או חוץ למקומו, הקרבן נפסל.

ולהלן יבואר מתי הקרבן כשר, ומתי הוא נפסל ואין כרת באכילתו, ומתי יש כרת באכילתו, ומנלן.

מתני'- השוחט את הזבח על מנת לזרוק דמו או מקצת דמו בחוץ, או להקטיר אימוריו או מקצת אמוריו בחוץ, או לאכול בשרו של שלמים או שאר הנאכלים או כזית מבשרו ואפילו כזית מעור האליה בחוץ, הקרבן פסול ואין בו כרת אפי' אם אכלו בחוץ. ואם חשב מחשבות אלו (זריקה הקטרה ואכילה) לעשותם למחר, הוי פִּיגוּל וחייב כרת אפי' אכלו בזמנו. (בשלמים אכילה למחר זה בתוך זמנו, ומשכחת לה בתודה וחטאת ואשם, או בשלמים בחשב להקטיר אימוריו למחר).

כ"ח. דין עור האליה-

לשמואל עור האליה דינו כהאליה אפי' לענין הקטרה, ובשלמי כבש שאליותו קריבה גם העור קרב, כמו שלענין אכילה זה נחשב בשר, וא"כ מתני' דתני שהשוחט ע"מ להקטיר

כזית מעור האליה פסול סוברת כר"א שמחשבים מאכילת מזבח לאכילת אדם ולהיפך, אבל לחכמים השוחט ע"מ לאכול דבר שאין דרכו לאכול כגון אימורים, או להקטיר דבר שאין דרכו להקטיר כגון בשר, כשר.

לרב הונא עור האליה אין דינו כהאליה לענין מצות הקטרתו, דכתיב "חלבו האליה" ולא עור האליה.

לרב חסדא עור האליה כאליה, ומתני' בעור של גדי שאינה קריבה. ואף דכבר תנא שעור שתחת האליה מצטרף לשיעור טומאה (-טומאת אוכלין בכביצה וטומאת נבילות בכזית), הכא קמ"ל שאף דבעינן "למשחה" – לגדולה, ללמד שהיו אוכלים אותם כדרך שהמלכים המשוחים אוכלים, מ"מ עור האליה נחשב דבר שדרכו לאכול.

שיטת רבי אלעזר בן יהודה איש כפר אבלים שגם עור בית הפרסות מן הארוכבה ולמטה של בהמה דקה, ועור הראש של עגל רך (-כל שנתו), ועור שתחת האליה, ועור בית הבושת של נקיבה, ששחט עולה ע"מ להקטירים חוץ למקומו פסול ואין בו כרת, ובחוץ לזמנו פיגול ויש בו כרת.

לרב הונא בדווקא נקט עולה, אבל בשאר קרבנות עור האליה קרב, ולרב חסדא איירי באליה של גדי שאינה קריבה, והמחשבה הפוסלת היא מחשבת אכילת אדם ולא מחשבת הקטרה, או דאיירי בכל הזבחים ולא דווקא בעולה.

מקור הדין שמחשבת חוץ לזמנו מפגלת ויש כרת, ומחשבת חוץ למקומו פוסלת ואין כרת-

רבה רוצה ללמוד דינים אלו מדכתיב "שלישי" והיינו שחשב לאוכלו חוץ לזמנו והיינו ביום השלישי שהוא אחר זמן אכילת שלמים, וכתיב "פיגול" שזה קרא יתירא והיינו שחשב לאוכלו חוץ למקומו שזה דומה לחוץ לזמנו יותר משאר הפסולים, וכתיב "מזמו עוונה תשא" דהיינו כרת, באחד מהם ולא בשניהם, והיינו חוץ לזמנו.

הגמ' שואלת דדילמא יש כרת בחוץ למקומו, דאי חוץ לזמנו עדיף דפתח ביה, חוץ למקומו עדיף דסמיך ליה.

אביי רוצה ללמוד מדכתיב בפרשת קדושים "שלישי" אף שכבר נאמר שלישי, ואם אינו ענין לחוץ לזמנו תנהו ענין לחוץ למקומו, וכתיב בנותר "ואוכליו עוונו ישא" למעט חוץ למקומו מכרת.

כ"ח: הגמ' שואלת דנימא ש"ואוכליו עוונו ישא" איירי במחשבת חוץ למקומו, ולמעוטי נותר מכרת. ואין לומר שעדיף לרבות נותר מגז"ש "עון עון" לכרת, שכן הם דומים בז"ב ששניהם נפסלים בזמן, זה בזמן ממש וזה במחשבת זמן, ושניהם נוהגים בבמה, דאדרבה עדיף לרבות מהגז"ש חוץ למקומו בכרת, שכן הם דומים במקד"ש, שניהם פסולם במחשבה, ואם חישב קצתו נפסל כולו, ונפסלים בעבודת הדם, ונאמר בהם שלישי, משא"כ טומאה.

ריו"ח רוצה לומר ש"ואוכליו עוונו ישא" איירי בנותר, מגזירה שוה "קודש קודש", ולמעט מחשבת חוץ למקומו.

הגמ' שואלת דנימא ש"שלישי" קמא איירי בחוץ למקומו, ו"שלישי" דפרשת קדושים איירי בחוץ לזמנו ובו אין כרת. ואין לומר ש"שלישי" קמא איירי בחוץ לזמנו, מגז"ש "עון עון" מנותר, דדמי ליה בבז"ב. דאדרבה "שלישי" דפרשת קדושים איירי בחוץ למקומו, והוא סמוך לנותר משום שהוא דומה לו, והוא נתמעט מכרת.

רבא מבאר שהכל נלמד מהפסוק הראשון, "האכל יאכל" היינו מחשבת אכילת אדם ואכילת מזבח

שפוסלות, "מבשר זבח שלמיו" היינו שבדבר שיש בו מפגלים דם ומתפגלים בשר ואימורים פיגול נוהג בו, אבל דבר שאין בו מפגלים ומתפגלים מנחת כהנים וכהן משיח ומנחת נסכים שהם מתירים את עצמם ואין בהם שיריים להתפגל אין פיגול נוהג בו. "שלישי" זהו חוץ לזמנו. "לא ירצה" היינו זריקה המרצה שכמו שבהרצאת כשר בעינן שיקרבו כל מתיריו, ה"ה בהרצאת פסול אין הפיגול נקבע עד הזריקה, "המקריב" שאין הקרבן נפסל אלא במחשב בהקרבה, ולא בשלישי ממש שאם אכלו בשלישי אינו נפסל למפרע. "אותו" מלמד שהקרבן נפסל ולא הכהן דאיירי בזבח ולא בזובח. "לא יחשב" שלא יערב מחשבות אחרות דמחשבות מוציאות זו מזו, דמחשבת פסול מוציאה מידי פיגול. "פיגול" זה חוץ למקומו. "יהיה" הויה אחת שמחשבת חוץ לזמנו וחוץ למקומו מצטרפות שאם חשב כל אחד על חצי זית הקרבן נפסל. "והנפש האוכלת ממנו" שרק באחת המחשבות חייב כרת, והיינו חוץ לזמנו דגמר "עון עון" מנותר, דדמי ליה בז"ב. ומ"שלישי" דפרשת קדושים לומדים שמחשבת חוץ למקומו פוסלת במקום הראוי לדם בשר ואימורים והיינו בקדשי קדשים חוץ לעזרה בשעת היתר הבמות, לאפוקי היכל שאין בו לא הקטרת אימורים ולא אכילת בשר, ומ"שלישי" קמא ליכא למילף דין זה, דכתיב התם פיגול שזה כלל, וכלל המוסף על הפרט יכול לרבות שאר מקומות.

כ"ט. מנלן דאיירי במחשב לאכול חוץ לזמנו, ולא באוכל חוץ לזמנו-

לרבי אלעזר לומדים דין זה מדכתיב "המקריב" - בשעת הקרבה הוא נפסל ולא בשעת באכילה, דהא איירי בזבח ולא בכהן דכתיב "אותו". ואין לומר שלא שייך שהקרבן יפסל למפרע, דמצינו זב וזבה ושומרת יום כנגד יום שסותרים למפרע אע"פ שהיו בחזקת טהרה, זב וזבה היינו כשהתחילו למנות ימי סיפורן וראו, ושומרת יום היינו שראתה בי"א יום שבין נדה לנדה, שאם טבלה למחר הרי היא טהורה, דמקצת היום ככולו, ואם תראה היום סתרה טהרתה, ואדם וכלים שנגעו בהם היום טמאים למפרע.

לאחרים לומדים דין זה מדכתיב "לא יחשב", במחשבה הוא נפסל ולא באכילה ממש. ורבי אלעזר לומד מ"לא יחשב" שמחשבות מוציאות זו מזו - מחשבת פסול מוציאה מידי פיגול. (ולרב מורי לומדים מ"לא יחשב" שהמחשב בקדשים לוקה, והיינו לרבי יהודה דס"ל שלוקים על לאו שאין בו מעשה).

שיטת בן עזאי-

בן עזאי לומד מדכתיב "אותו", שדווקא במחשבת פיגול לא ירצה, אבל אם עבר על בל תאחר ירצה. ואיירי בזבח דס"ל כאחרים ומדאיצטריך להכשיר באכילת הזבח בשלישי, ש"מ דאיירי בזבח. אי נמי "לא ירצה" היינו הזבח.

כ"ט: ואף שבכור שעברה שנתו אינו נפסל, דכתיב "ואכלת לפני ד' אלוקיך מעשר דגנך וכו' ובכורות", דכמו שמעשר אינו נפסל בעברה שנתו שהרי השנה השלישית הוא הזמן לבער כל המעשרות מן הבית ולהתוודות, ה"ה בכור. מ"מ סובר בן עזאי שא"א ללמוד משם, דשאני בכור שלא בא לרצות (-לכפר), אבל זבחים שבאים לרצות כגון עולה שמכפרת על עשה, ושלמים שמביאים לדורון ליתן שלום בין ישראל לאביהם שבשמים, ה"ה מקום לומר שיפסלו, קמ"ל.

ומהא דכתיב "והיה בן חטא" לא דורש בן עזאי למעט אם יש חטא בקרבן, אלא בא ללמד שאין האשה נענשת בעוון בל תאחר, אף שאין אשתו של אדם מתה אא"כ מבקשים ממנו ממון ואין לו.

עירוב מחשבות

אף באופן שחשב מחשבת חוץ לזמנו בקרבן, שזו מחשבה המביאה לידי פיגול, יש אופנים שאם יש פסול נוסף בקרבן, לא חלה על הקרבן חומרת פיגול שיש בו כרת, והוא פסול ואין בו כרת, וכדלהלן.

עוד דנה הגמרא האם דיני פיגול תלויים במחלוקת מה הדין כשאדם אמר בזה אחר זה שני דברים סותרים זה לזה (תמורת עולה תמורת שלמים), או לא.

מתני'- דין פיגול במחשבת חוץ לזמנו באחד מד' עבודות, הוא רק באופן שאת שאר העבודות עשה בלי מחשבת פיגול (-קרב המתיר כמצוותו, והיינו שהדם שהוא המתיר אין בו פסול אחר), אבל אם חשב באחת העבודות מחשבת חוץ למקומו, או מחשבת שלא לשמה בפסח או חטאת (לאפוקי שאר זבחים שאין מחשבת שלא לשמה פוסלתם), אינו פיגול. וכן אם חשב לאכול כזית אחד בחוץ וכזית למחר או איפכא, או חצי זית בחוץ וחצי זית למחר, פסול ואין בו כרת.

שיטת רבי יהודה **שאם מחשבת הזמן קדמה למחשבת המקום** הוי פיגול, והוא חולק על כל האופנים הנ"ל וסובר שרק קרבן שכבר חל עליו פסול לפני מחשבת הפיגול אינו פיגול, ואפילו בעבודה אחת רבי יהודה וחולק וסובר שאומרים תפוס לשון ראשון. ולחכמים אף בזה הוי פסול ואין בו כרת.

לאילפא המחלוקת היא דווקא כשחשב ב' מחשבות בב' עבודות, ודווקא בזה סובר רבי יהודה שהוא פיגול, כיון שכבר נקבע עליו שם פיגול, אבל אם חשב ב' מחשבות בעבודה אחת לכו"ע אינו פיגול -דלא הוקבע לפיגול במחשבה מעורבת.

ולרבי יוחנן אף בעבודה אחת סובר רבי יהודה שאם מחשבת הזמן קדמה הוי פיגול, דאית ליה תפוס לשון ראשון.

חשב לאכול חצי זית ולהקטיר חצי זית ושניהם חוץ לזמנו או חוץ למקומו, הקרבן כשר, דאין אכילה והקטרה מצטרפים ובכל אחד בפני עצמו ליכא שיעורא.

דין העושה תמורה לשתי קרבנות-

המעמיד בהמת חולין ליד בהמת עולה ובהמת שלמים ואומר הרי זו **תמורת עולה תמורת שלמים**, לר"מ הרי זו תמורת עולה, דתפוס לשון ראשון ואין קדושה חלה על קדושה, ולרבי יוסי אם נתכוון שתהיה תמורת שניהם דבריו קיימים ותרעה ותימכר ויביא בדמי חציה עולה ובדמי חציה שלמים, דא"א לומר שני דברים יחד, ואם נמלך שלא תהא תמורת עולה אלא תמורת שלמים, הרי זו תמורת עולה.

ואם אמר הרי זו **תמורת עולה ושלמים**, או שאמר **לחצותה** לעולה ושלמים, לאביי ר"מ מודה ששניהם חלים דחד דיבורא הוא, ולרבא אף בזה פליג ר"מ דתפוס לשון ראשון ופשטא קדושת עולה בכולה וכבר לא יכולה לחול קדושת שלמים.

רבא רוצה להוכיח כדבריו ממה שאם שחט ע"מ לאכול **זית למחר וזית בחוץ** רבי יהודה סובר תפוס לשון ראשון, ואביי מיישב שישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף ומחשבה מועילה לא רק בסוף השחיטה אלא גם בתחילתה, ומתני' דאמר סימן ראשון חוץ לזמנו וסימן שני חוץ למקומו, וס"ל לרבי יהודה שמפגלים בחצי מתיר, והיינו בסימן אחד מב' הסימנים.

והיכא דחשב **ב' מחשבות בקמיצה** שמצינו שגם בזה נחלקו במחשב לאכול חצי זית למחר וחצי זית בחוץ, והוי כמו דיבור אחד, לאביי צ"ל דאיירי בחשב בהקטרת קומץ המנחה לאכול חוץ לזמנו, ובהקטרת הלבונה חשב לאכול חוץ למקומו, דמנחה יש לה שני מתירין, הקומץ והלבונה, וסובר רבי יהודה שמפגלים בחצי מתיר, אבל בקמיצה

שנעשית רק בקומץ רבי יהודה לא חולק, ובקומץ של מנחת חוטא בדלי דלות, על מטמא מקדש או על שבועת העדות, שאין בה לבונה, באמת לאביי לא נחלקו, ולרב אשי גם בזה פליגי בחשב בפסיעות בכל פסיעה מחשבה אחרת.

ל: רב דימי אומר שר"מ שסובר דהוי תמורת עולה, הוא בשיטת רבי יהודה דס"ל לגבי פיגול **תפוס לשון ראשון** (וכדלהלן), ולדבריו נחלקו אף באומר שתהיה תמורת עולה ושלמים ונתכוון ששניהם יחולו, דס"ל לר"מ תפוס לשון ראשון כרבי יהודה.

ואביי סובר שמחלוקת רבי מאיר ורבי יוסי היא, דכיון שאם אמר שתהיה תמורת עולה ואח"כ תהיה תמורת שלמים, לכו"ע היא תמורת עולה, דאין קדושה חלה על קדושה, ואם אמר שלא תהיה תמורת עולה וא"כ תהיה תמורת שלמים, לכו"ע היא תמורת עולה ושלמים ותרה ויהא דמי חציה עולה ודמי חציה שלמים, והמחלוקת היא כשאמר תמורת עולה תמורת שלמים, שלר"מ מזה שלא אמר תמורת עולה ושלמים ש"מ **חזרה הוי** ולחזור אי אפשר, ולרבי יוסי כוונתו שתהיה כולה עולה וכולה שלמים מפני שהוא חשב שבאופן זה יוכלו להקריבה, ואילו תהיה חציה עולה וחציה שלמים לא יוכלו להקריבה, ולכן לא אמר שתהיה תמורת עולה ושלמים.

באיזה מקרים סובר רבי יהודה שהולכים אחרי המחשבה הראשונה- היכא שחשב כזית בחוץ כזית למחר לרבי יהודה הוי פיגול, ואפי' בכזית בחוץ וכזית למחר שזה דיבור אחד הוו ב' מחשבות ותפוס לשון ראשון והוי פיגול. אמנם חישב לאכול כזית למחר בחוץ בזה מודה רבי יהודה שיש כאן עירוב מחשבות ולא הוי פיגול.

צירוף מחשבות

ל"א. צירוף ב' חצאי זיתים כשיש מחשבה אחרת ביניהם- חשב בחצי זית מחשבת חוץ לזמנו ובחצי זית אחר מחשבת חוץ למקומו ובחצי זית נוסף מחשבת חוץ לזמנו, לרבא (-ויקץ כישן הפיגול) חצי הזית השלישי מצטרף לראשון שהוא מינו, וניעור משנתו ממה שנתבטל ונצטרף עם חוץ למקומו לפסול ולא לפגל, והוי פיגול, דאין חצי זית מועיל במקום כזית. ולרב המנונא יש כאן עירוב מחשבות כיון שכבר נצטרף החצי זית השני לראשון שוב לא ירד, ולא הוי פיגול.

דין צירוף לענין טומאה- כביצה שהיא ראשון לטומאה שנתערבה עם כביצה שהיא שני לטומאה, נעשו שניהם ראשון לטומאה לעשות מגעו שני, כיון שיש בתערובת כביצה ראשון לטומאה, ואם נטל כביצה מהתערובת דינה כשני לטומאה דכיון שאין כאן כביצה ראשון, מצטרפים לטמא כקל שביניהם, ואם חזר ועירבם דינם כראשון לטומאה דכשמצא מין את מינו ניעור מצירוף שאינו מינו, וכמו שאם נפלו שניהם יחד על ככר של תרומה או בזה אחר זה ועדיין הראשון שם, עשאוהו שני לטומאה, (ואם נפל זה בעצמו וזה בעצמו פסלוה ולא טימאוה לעשותה שניה, כיון שלא היה כאן כביצה ראשון יחד).

רבא רוצה להוכיח מדין זה כדבריו וכנ"ל שהם חוזרים ומצטרפים, ורב המנונא דוחה דשאני התם דאיכא שיעורא שמתחילה היה כביצה, אבל הכא ליכא שיעורא וכיון שכבר חל עליו שם פסול לא חל עליו שם פיגול,

והא דתנן האוכל חצי ביצה שנטמא באב הטומאה (אוכל מקבל טומאה בכל שהוא, ואינו מטמא אחרים אלא בכביצה), ועוד חצי ביצה שנטמא בולד הטומאה, מצטרפים זה עם זה לטמא כקל שביניהם שאם נגע בתרומה פסלה ולא טימאה, דליכא שיעור מן הראשון, לרב המנונא ה"ה אם הוסיף עוד חצי כביצה שני, ולרבא אם הוסיף דינו כראשון ולא כשני.

מתי ב' חצאי זיתים מצטרפים לפיגול- חשב בחצי זית מחשבת חוץ למקומו ואח"כ חשב בחצי זית אחר מחשבת חוץ לזמנו ואח"כ חשב בחצי זית נוסף מחשבת חוץ לזמנו, לרב דימי הוי פיגול דכיון ששני חצאי הזיתים עם מחשבת הזמן סמוכים זה לזה, לא אמרינן שהחצי הראשון כבר הצטרף למחשבת חוץ למקומו, ואין חצי זית מועיל במקום כזית. ולרבין בכהאי גוונא אין החצי זית הראשון חוזר וניעור, ורק כששתי המחשבות בב' חצאי זיתים הראשונים היו חוץ למקומו הוי פיגול. ולרב אשי אומרים חוזר וניעור כדעת רבא, ולכן אפי' כשחשב בחצי זית חוץ לזמנו, ובזית שלם חשב חצי חוץ לזמנו וחצי חוץ למקומו, אע"פ שצירפם בשפתיו בדיבור אחד לכזית אחד הוי פיגול.

איזו מחשבה מפגלת

מחשבה שיאכלו כלבים או אש למחר- לרבי ינאי אם חישב שיאכלוהו כלבים למחר הוי פיגול, דכתיב "ואת איזבל יאכלו הכלבים" אלמא שמה אכילה, אבל אם חישב לשרוף באש של הדיוט למחר לא הוי פיגול, שהרי מחשבה לאכול חצי זית ולהקטיר חצי זית כשר, ואף שגם על אש נאמר לשון אכילה, דכתיב "שתאכלהו אש", מ"מ כיון שלא הוציא את הדבר בלשון אכילה אין זה פיגול.

מחשבה שיאכלו ב' בני אדם כל אחד חצי זית הרי זה פיגול, דבתר מחשבה אזלינן ואיכא שיעורא, ולא אזלינן בתר אוכלים.

ל"א: מחשבה לאכול כזית ביותר מכדי אכילת פרס, דלגבי כל האיסורים שבתורה אין זה נחשב אכילה, רבא מסתפק אי הוי פיגול כאכילת גבוה דהא איתקוש אכילת אדם לאכילת גבוה לענין מחשבה, ואכילת גבוה היא גם ביותר מכדי אכילת פרס, דפעמים אינו ממחר להשרף, או דדמי לאכילת אדם.

מחשבת אכילה והקטרה אין מצטרפים, ולכן אם כל מחשבה חשב בחצי זית, כשר. רבי ירמיה מדייק שדין זה הוא כר"א דס"ל שמחשבים מאכילת אדם לאכילת מזבח, ואביי סובר שמתני' כרבנן שמכשיר בכהאי גוונא, וקמ"ל שאפי' שכל מחשבה חשב בדבר שכך דרכו מ"מ אין מצטרפים.

כל הפסולים

שחיטה ע"י פסולים

כל הפסולים לעבודה כגון זר אשה ועבד, כשרים לשחיטה לכתחילה, ואפי' בקדשי קדשים, דכתיב "ושחט את בן הבקר לפני ד' והקריבו בני אהרן הכהנים" – מקבלה ואילך מצות כהונה.

ל"ב. שחיטה וסמיכה ע"י טמא-

במתני' מבואר שטמא (-טמא שרץ שאינו מטמא כלי מפני שאינו אב הטומאה, או בטמא מת וכגון שבדק קרומית של קנה ושחט בה, אבל בסכין לא, שהרי טמא מת מטמא את הסכין והסכין מטמא את הבשר) כשר לשחיטה, ובלבד שלא יגע בבשר, ומשמע דכשר בדיעבד אבל לכתחילה לא ישחוט.

הגמ' מביאה מהברייתא ילפותא לפסול שחיטה בטמא מדכתיב "וסמך... ושחט" מה סמיכה בטהורים אף שחיטה בטהורים, והגמ' מבארת שמדאורייתא טמא כשר ורק מדרבנן פסול שמא יגעו בבשר, והילפותא היא אסמכתא בעלמא, והא דסמיכה פסולה בטמא, משום דכתיב "לפני ד' ", ואינו יכול אפי' להכניס ידיו

ולסמוך, דקסבר האי תנא ביאה במקצת שמה ביאה, אבל בשחיטה אף דכתיב "לפני ד' " יכול לעשות סכין ארוכה ולשחוט.

ורב חסדא שנה את הברייטא שלומדים מ"וסמך... ושחט" שכמו ששחיטה בטהורים דכתיב "לפני ד' ", אף סמיכה דווקא בטהורים, וס"ל להאי תנא כשמעון התימני שסובר שהשוחט ג"כ צריך להיות לפני ד', דכתיב "ושחט את בן הבקר לפני ד' ", (ולת"ק קאי קרא על בן הבקר ולא על השוחט).

ביאה במקצת, והואיל ואשתרי אשתרי

"ל"ב: ביאה במקצת - שיטת ריש לקיש שטמא שהכניס ידו לעזרה לוקה, דכתיב "בכל קודש לא תגע ואל המקדש לא תבוא", מקיש ביאה לנגיעה, מה נגיעה במקצת שמה נגיעה, אף ביאה במקצת שמה ביאה.

הואיל ואשתרי אשתרי-

הואיל ואשתרי אשתרי במצורע טבול יום- מצורע שחל שמיני שלו בערב פסח והיה עליו להכנס היום להר הבית לחלל שער נקנור שלא נתקדש להכניס ידיו לבהונות, וראה קרי בו ביום ובעל קרי אינו נכנס להר הבית, וטבל, אע"פ שסתם טבול יום של קרי אסור להכנס למקדש, דס"ל טבול יום דזב כזב, מ"מ עשה של פסח שיש בו כרת, דוחה עשה דשילוח טמאים שאין בו כרת, דאין כרת אלא מחומת העזרה ולפנים, ומכניס ידו לעזרה כדי שיתנו מדם האשם ומלוג השמן על בהונותיו, כדי שיטهر ויוכל בערב לאכול את הפסח. ולרבי יוחנן אף עשה אין כאן דטבול יום דזב לאו כזב דמי, אלא איסור דרבנן, דכתיב "ויעמוד יהושפט וכו' לפני החצר החדשה", והיינו חצר (ה-ה הבית) שחידשו בה את ההלכה שטבול יום לא יכנס למחנה לויה.

הגמ' שואלת לר"ל שביאה במקצת שמה ביאה, אין הטבול יום מותר להכניס ידיו לבהונות, והרי זה (כניסת טבול יום לעזרה) עשה שיש בו כרת, דא"א להוציא דם האשם לחלל השער, לפי שהוא נפסל ביוצא.

עולא מתרץ שהטעם הוא הואיל והותר ביאה במקצת לצרעתו הותר לקריו בטבול יום.

רבינא (ל"ג:.) מתרץ שביאה במקצת שמה ביאה רק לענין מלקות ואין בזה כרת, דלא הוקשה ביאה לנגיעה אלא לאזהרה.

ולרבי אבהו (שם) מחלוקת ריש לקיש ורבי יוחנן היא שריש לקיש למד מהפסוק שטמא שנגע בקודש לוקה ולא לביאת מקדש כלל, ולרבי יוחנן אינו לוקה.

הואיל ואשתרי אשתרי בטומאת מת וטומאת זיבה - אם היו רוב ישראל זבים שטומאה זו אינה נדחית בפסח, ונעשו טמאי מתים, לא אמרינן הואיל והותרו לטומאת מת הותרו לזיבתם, כיון שהזיבה כבר נאסרה, אבל אם היו טמאי מתים ונעשו זבים, לרב יוסף הואיל וכבר הותרו לטומאת מת הותרו אף לזיבה שהרי גם הטומאה הראשונה הא של כרת והיו מותרים היום. ולאביי דווקא במצורע שזה התר גמור אומרים הואיל ואשתרי אשתרי, משא"כ טומאת מת שהיא דחויה בקושי ע"י נשיאות עוון של הצין, לא נדחתה אלא לדבר זה בלבד. ולרבא אדרבה בדחיה אומרים מה לי דחיה אחת מה לי שתי דחיות, אבל בהתירא להא אישתראי ולהא לא אשתראי. ומבואר שגם לאביי וגם לרבא טומאה דחויה בציבור.

למה מצורע לא הכניס ידיו לסמוך על אשמו-

"ל"ג. הנה מצינו שאף שבכל הסמיכות תיכף לסמיכה שחיטה דכתיב "וסמך ושחט", מ"מ סמיכת אשם מצורע

היתה בשער ניקנור שהיה במזרת, וחלל השער לא נתקדש בקדושת העזרה כדי שהמצורע יוכל לעמוד שם ויכניס ידיו לעזרה ומוציאים לו את האשם וסומך עליו וחוזר ומכניסו למקום שחיטתו ושוחטו, משום שאין המצורע יכול להכנס לעזרה לסמוך עד שמזים עליו (בשבילו, ועל הבהונות אין נותנים אלא מדם האשם) מדם חטאתו ומדם אשמו.

הגמ' אומרת שאין ראייה שביאה במקצת שמה ביאה, ממה שלא הכניס ידו לסמוך, די"ל דברייטא זו כרבי יוסי ברבי יהודה שהצפון מרוחק כ"ב אמה, י"א אמה של מקום דריסת רגלי כהנים, וי"א אמה של מקום דריסת רגלי ישראל, ולא כרבי דס"ל שכל צפון העזרה כשר לשחיטת קדשים, ולא עשו פשפש (-פתח קטן) מיוחד בכותל הצפוני של העזרה כנגד המזבח, והמצורע יעמוד בחללו ויכניס ידו ויסמוך, אי לא דביאה במקצת שמה ביאה, שהרי "הכל בכתב מיד ד' עלי השכיל כל מלאכות התבנית" ואין להוסיף על החשבון.

וללישנא בתרא א"א להכניס ידיו ולסמוך משום דבעינן בכל כוחו, וצריך להכניס ראשו ורובו לצורך כך.

והא דלא נכנס כולו כדי לקיים תיכף לסמיכה שחיטה, דאי סמיכת אשם מצורע דאורייתא גם תיכף לסמיכה שחיטה דאורייתא, והתורה אמרה שיכנס ויסמוך, י"ל דגזרו שמא ירבה בפסיעות להכנס פסיעה לצד פנים יותר ממה שהיה צריך, ונמצא ענוש כרת.

וללישנא בתרא ס"ל דאף דתיכף לסמיכה שחיטה דאורייתא (שהרי לומדים מסמיכה שכיון שהיא מוכרחת להיות בטהורים אף שחיטה בטהורים), מ"מ סמיכת אשם מצורע אינה מדאורייתא שהרי לא בא אלא להכשיר.

מלקות בטמא שנגע או אכל בשר קודש

טמא שנגע בקודש לרבי יוחנן אינו לוקה, ד"בכל קודש לא תגע" איירי בתרומה דכתיב בסיפא דקרא "עד מלאת ימי טהרה" והיינו שאז משהעריב שמשה מותרת אף קודם הבאת הקרבנות, למרות שבימי טוהר דינה כטבולת יום ארוך, וע"כ בתרומה כתיב, דלקודש אסורה עד שתביא קרבנותיה, ולא ילפינן מלקות לקודש אפילו בק"ו, דאין מזהירין מן הדין. ולריש לקיש לוקה דקרא איירי בקודש, ואף שלומדים מפסוק זה **אזהרה לטמא שלא יאכל בשר קודש**, (ולריו"ח בשם ברדלא לומדים אזהרה לטמא שאכל קודש, בגזירה שוה "טומאתו טומאתו" מטמא שנכנס למקדש), מ"מ מדאפקה רחמנא בלשון נגיעה, לומדים איסור לטמא שלא יגע בקודש, ומדאיתקש קודש למקדש לומדים **שטמא אסור לאכול קודש**, (וכן מבואר בברייטא, וטמא שאכל קודש חייב כרת, וטמא שנגע בקודש אינו חייב כרת), וכן לומדים **שטמא שאכל בשר קודש לפני זריקה לוקה**, מדכתיב "בכל קודש" ולא כתיב "בקודש", (ולריו"ח טמא שאכל בשר קודש לפני זריקה אינו לוקה, דאתיא בגזירה שוה "טומאתו טומאתו" ושם מדובר לאחר זריקה).

"ל"ד. לאביי לא נחלקו רבי יוחנן וריש לקיש אלא **בטומאת הגוף**, אבל **אם הבשר טמא** מודה רבי יוחנן שלוקה, דכתיב "והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל" לרבות עצים ולבונה דחיבת הקודש מכשרתם כאוכל, ומבואר שהתורה ריבתה גם דברים שאינם ראויים לאכילה.

לרבא לא נחלקו אלא בטומאת הגוף, אבל בטומאת בשר מודה ריש לקיש שאינו לוקה, דכיון דלא קרינן ביה "וטומאתו עליו ונכרתה", לא קרינן ביה "והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל", ואף עצים ולבונה לא נתרבו אלא בקדשו בכלי, עצים שחתה אותם במחתת כלי שרת מעל המזבח עם גחלים, ולבונה שקידשה בבזיכים, דחשוב כקרבן כל מתיריו, דכל שיש לו מתירין חייבים עליו משקרבו מתיריו, וכל שאין לו מתירין חייבים משקדש בכלי.

המעלה אברי בהמה טמאה ע"ג המזבח

המעלה אברי בהמה טמאה (-סוסים וגמלים) על גבי המזבח, לריש לקיש לוקה, ולרבי יוחנן אינו לוקה.

הגמ' הבינה שהמחלוקת היא אם לאו הבא מכלל עשה (טהורה ולא טמאה) לוקים עליו או לא.

והגמ' דוחה שלאו הבא מכלל עשה אינו אלא עשה, (כאיסור אכילת בהמה טמאה הנלמד מ"אותה תאכלו" שאינו אלא עשה).

רבי יעקב מבאר שבאברי בהמה טמאה לכו"ע אינו לוקה, והמחלוקת היא על חיה ולא לענין מלקות אלא לענין עשה, והופכים את דברי רב יוחנן וריש לקיש, שלרבי יוחנן אף בזה עובר בעשה דכתיב "בהמה", ולריש לקיש אינו עובר, ו"בהמה" היינו למצוה בעלמא שבהמה מצוה להקריב וחיה רשות, אמנם טמאה ודאי לא דכתיב "ממשקה ישראל" מן המותר לישראל.

רבא מקשה על ריש לקיש מדאיתא בברייטא שאם היה כתוב "קרבן לד' בהמה" הייתי אומר שאף חיה בכלל בהמה, כדכתיב "זאת הבהמה אשר תאכלו שור שה כשבים ושה עיזים איל וצבii" וגו', קמ"ל "בקר וצאן", ומ"מ הייתי חושב שהמביא חיה טהורה הרי זה כתוספת ואינו איסור, קמ"ל "בקר וצאן", והדבר דומה לתלמיד שאמר לו רבו שלא יביא אלא חיטים, שאם הביא גם שעורים הרי הוא עובר על דבריו. ומבואר שחיה ממועטת מהפסוק, ודלא כריש לקיש.

מתי יכול הכשר לחזור ולקבל מן הדם

"ל"ד: פסולים שחשבו מחשבת פסול, אם חשבו בשחיטה הקרבן נפסל, כיון שהם כשרים לשחיטה, אבל אם חשבו מחשבת חוץ לזמנו או חוץ למקומו בקבלה, אם נשאר דם הנפש בבהמה יחזור הכשר ויקבל ויזרוק הכשר, דאין מחשבתם פוסלת כיון שאין ראויים לקבלה, ואין מחשבה פוסלת אלא בראוי לעבודה. (מתני' ל"ב.).

מתי יש לדם דין שיריים- ללישנא קמא פסול לעבודה אינו עושה שיריים, ואם קיבל הפסול זורק, יכול הכשר לחזור ולקבל ולזרוק, ורק מחשבת חוץ לזמנו או חוץ למקומו עושה שיריים, הואיל והוי זריקה מן התורה לענין שזה מרצה לפיגולו. ולרב זביד ריו"ח אמר שהספק אם כוס פסול כגון יוצא שזרקו כשר עושה שיריים ונ"מ אם הכשר יכול לחזור ולקבל, תלוי אם פסול עצמו עושה שיריים, והא דאיתא במתני' שיחזור הכשר ויקבל, י"ל דהיינו כשהפסול קיבל ולא זרק.

שיריים או דיחוי בכוס שלא זרק ממנה- חטאת שקיבל דמה בד' כוסות, אם נתן מתנה אחת מכל כוס, כולם נשפכין ליסוד, דכתיב "ואת כל דמה ישפוך", ואם נתן הכל מכוס אחת, היא נשפכת ליסוד והשאר נשפכים לאמה, מפני ששאר הכוסות נדחו, דכתיב "ואת דמו ישפוך". ולרבי אלעזר ברבי שמעון אף בזה כולם נשפכים ליסוד, מפני שנעשו שיריים, ומ"ואת דמה ישפוך" ממעטים שיריים שבצואר בהמה שהם נעשים שיריים ע"י הדם שנתקבל וישפכו לאמה.

קיבל בהכשר והמשיך בפסול יכול להמשיך בהכשר, וכגון אם קיבל כשר ונתן לפסול, יחזיר לכשר, דלא מיפסיל בהכי. קיבל בימינו ונתן לשמאלו יחזיר לימינו, (וקמ"ל שלא רק בטמא שהוא ראוי לעבודת ציבור ימשיך בכשר, אלא אפילו בשמאל ימשיך בימין). קיבל בכלי קודש ונתן לכלי חול יחזיר לכלי קודש, (וקמ"ל שלא רק שמאל שיש לה הכשר בעבודת יוה"כ שנוטל את המחתה בימינו ואת הכף בשמאלו ימשיך בימין, אלא גם בכלי חול ימשיך בכלי קודש, ומאידיך הו"א

דכלי חול כשר משום שבידו לקדשו, משא"כ הנך דלעיל, קמ"ל). וכן אם נשפך על הרצפה ואספו כשר.

למה הדם לא נדחה- רבא מבאר שהדינים הנ"ל שאם המשיך בפסול יחזיר לכשר זה לשיטת חנן המצרי שאינו פוסל בנדחה, אפילו כגון שמת שעיר המשתלח והדם של השעיר הנעשה בפנים כבר בכוס, שמביא אחר ומזווג לו והדם כשר למתנותיו, והשעיר החדש ישתלח. ויש בזה ג' שיטות, י"א שאפילו בעלי חיים נדחים, ואפילו אם מת אחר אחרי ההגרלה יביא שנים חדשים ויגריל מתחילה, והנשאר נדחה, וי"א שמביא חבירו שלא בהגרלה, דבעלי חיים אין נדחים והגרלה לא מעכבא, אבל אם מת המשתלח כשהדם כבר בכוס ישפך הדם, דשחוטים נדחים, וחנן המצרי סובר שאפילו דם בכוס לא נדחה.

ורב אשי מתרץ שדבר שבידו להכשיר אינו נדחה אבל בשעיר שמא לא יביאו אחר, וכדבריו משמע ממה שרבי יהודה שהוא הסובר שיש דיחוי כדמצינו שאם נשפך הדם ימות המשתלח ויביא שנים אחרים, ואם מת המשתלח ישפך הדם, עם כל זה אמר שזורקים כנגד היסוד (לאפוקי קרן דרומית מזרחית) כוס מדם התערובות של פסחים שעל הרצפה, ומבואר דדבר שבידו להכשירו אין בו דיחוי.

שיטת רבי יהודה שבהקרבת הפסח זורקים מהדם שעל הרצפה, שאם ישפך אחד הכוסות נמצא שהוא מכשירו, וטענו לו חכמים שמא לא נתקבל הדם בכלי שרת, ורבי יהודה ענה שהוא מדבר רק על דם שנתקבל בכלי, וכיון שכהנים זריזים והם מקבלים את כל הדמים, תולים שהדם נתקבל ונשפך, ואין לחוש שהוא זורק דם פסול. ומהאי טעמא היו פוקקים את העזרה בערבי פסחים. ואף אם מעורב בדם זה דם התמצית שהוא אינו מכפר, אף שלרבי יהודה דם התמצית בכרת, (ולת"ק אינו אלא באזהרה), דכתיב "כי הדם הוא בנפש יכפר" דווקא דם שהנפש יוצאה בו קרוי דם, מ"מ רבי יהודה לטעמיה דס"ל שאין דם מבטל דם דמין במינו לרבי יהודה לא בטיל.

ל"ה. ולחכמים לא היו זורקים מדם התערובות

שעל הרצפה דשמא לא נתקבל בכלי ונמצא זורק דם פסול, והסיבה שהיו פוקקים את העזרה היא משום דשבח הוא לבני אהרן שילכו עד ארכובותיהם בדם, והיינו בזמן הולכת עצים למערכה, אבל בזמן עבודה כגון הולכת אברים לכבש (שהיא עבודה דכתיב "והקריב הכהן את הכל" – זו הולכת אברים לכבש) אם היו הבגדים מלוכלכים היתה העבודה נפסלת, ואין לומר שהיו מגביהים את בגדיהם שלא יתלכלכו, דכתיב "מדו" שלא יחסר ולא יותר, ובהכרח שהיו הולכים לכבש ע"ג איצטבאות גבוהות שהיו עשויות מאבנים, ואינם חוצצות כיון שהם ממין הרצפה. (דם לח לא הוא חציצה, משום דדם ודיו ודבש וחלב אין חוצצים לחים אלא יבשים).

זרק הפסול שלא במקום הראוי לזריקה כגון ע"ג הכבש שלא כנגד היסוד, או למעלה במקום למטה ולהיפך, או בחוץ במקום בפנים ולהיפך, אם נשאר דם הנפש יחזור הכשר ויקבל. אי סבירא לן שפסול עושה שיריים, אשמועינן האי תנא דשלא במקומו לאו כמקומו דמי, ואי סבירא לן דשלא במקומו כמקומו דמי, אשמועינן שאין פסול עושה שיריים. (מתני' ל"ב.).

מתי המחשבה אינה מחשבת פיגול

בדבר שאינו נאכל או נקטר- השוחט לאכול דבר שאינו נאכל חוץ למקומו או חוץ לזמנו, או להקטיר דבר שאינו מוקטר, לת"ק הקרבן כשר, ורבי אליעזר פוסל.

מחשבת פיגול על פחות מכזית אינה פוסלת, ואם חשב על חצי זית אכילה וחצי זית הקטרה, אינן מצטרפין.

באלו חלקים בקרבן אין מחשבת פיגול- השוחט במחשבת חוץ לזמנו או חוץ למקומו על אכילת כזית מהעזר או מהרוטב או מהקיפה (-תבלינים ופורורי בשר המצטברים בשולי הכלי) או מהאלל (-גיד הצואר שהוא קשה ואינו ראוי לאכילה) או מהעצמות או מהגידים או מהקרניים או מהטלפיים, כשר, ואם פיגל בזבח במחשבה על בשרו או על אימוריו חוץ לזמנו אין חייבים על חלקים אלו משום פיגול נותר וטמא -אם אכל אחד מאלו בטומאת הגוף בזבח כשר.

השוחט מוקדשין (כל היכא דנקיט האי לינשא מיירי בנקבות) ע"מ לאכול שליל שבמעיה או שליא בחוץ, לא פיגל את הזבח, דאינם מגוף מזבח.

המולק תורים במחשבה לאכול מהביצים בחוץ, לא היו פיגול, ואם נעשה הקרבן פיגול, אינו חייב על חלב מוקדשין שבדדיה, וביצי תורין, משום פיגול ונותר וטמא דלאו זיבחא הוא.

האם מחשבת פיגול בקרבן מפגלת גם חלקים שאינם נאכלים- לרבי אלעזר אף שמחשבת פיגול בשליל אינה מפגלת את הזבח, ואם פיגל במוראה לא נתפגל האלל, ואם פיגל בפרים הנשרפים, שחשב לאכול מבשרם חוץ לזמנו לא נתפגלו האימורים לחייב כרת מי שאכל מהכליות או מיותרת הכבד, וכ"ש שהפרים עמם לא נתפגלו, מ"מ אם פיגל בזבח נתפגל השליל דס"ל שהשליל הוא מגוף הזבח, דעובר ירך אמו, ומ"מ מחשבה עליו אינה מפגלת את הזבח כיון שהוא דבר שאין דרכו לאכול, דרובא דאינשי אינם אוכלים אותו, **פיגל באלל** של עוף שהוא רך וראוי לאכילה נתפגלה המוראה ואף שאינה ראויה לאכילה דפירשא בעלמא היא (ולכן מחשבה במוראה אינה מפגלת), מ"מ היא מתפגלת ע"י הזבח כיון שיש אנשים שאוכלים אותה, **פיגל באימורים** (-שחט פרים הנשרפים ע"מ להקטיר אימוריהם חוץ לזמנם) נתפגלו הפרים והאוכל מבשרם חייב. והגמרא (ל"ה:) מוכיחה ממותני' כדבריו, (שרק חלב המוקדשין וביצי תורים אין חייבים עליהם משום פיגול ונותר וטמא, אבל בשליל ושליא חייבים).

חישב באכילת פרים ובשריפתם לא עשה ולא כלום לכו"ע, ר"ש וחכמים שנחלקו (לקמן מ"ג), דרבנן אמרי פיגול נוהג בפרים הנשרפים, ור"ש אמר כל שאינו על מזבח החיצון אין חייבים עליו משום פיגול, ושיוין שאם חישב באחת מעבודות הדם לאכול מן הפרים למחר או לשורפן בבית הדשן כהילכתו למחר לא עשה כלום, דמחשבת אכילה לא מהניא בהו, דדבר שאין דרכו לאכול הוא, ומחשבת שריפה נמי לא, דאמחשבת אכילת מזבח קפיד רחמנא, ושריפה אף שהיא נחשבת אכילה אינה מפגלת אלא בחשב עליה בלשון אכילה.

ל"ה: דברים נוספים שלא מפגלים בהם ואינם

מתפגלים- מבואר בברייתא שגם צמר שבראשי כבשים ושיער שבזקן תיישים (קמ"ל שאף שהראש קרב עם העזר ומועילה מחשבה בראש, באלו לא מועילה מחשבה אן חישב להקטיר למחר, דאין דרך להקטירם), והמוראה של עוף, והשליל והשליא, וחלב המוקדשין שבדדי בהמה, החושב בהם לא נעשה הזבח פיגול, ואם פיגל בזבח אין בהם איסור פיגול, ואין בהם איסור נותר וטמא, והמעלה מהם בחוץ פטור דאינם ראויים לפתח אהל מועד.

פרים ושעירים הנשרפים מועלים בהם משהוקדשו, ומועלים בהם על בית הדשן עד שיותך הבשר. ומשנשחטו הוכשרו להפסל במגע טבול יום או של מחוסר כיפורים, ובלינה. הגמ' אומרת שאין ראיה מכאן לרבי אלעזר שיש בבשר פסול לינה, וממילא יש בזה גם פסול מחשבה, די"ל דאיירי בלינת אימורים.

בעלי מומין שעלו על המזבח ירדו, ולר"ע לא ירדו. ואמר ריו"ח שר"ע איירי במום שבדוקין שבעין, כיון דכשר בעופות לכתחילה, דבעופות רק מחוסר אבר (כגון יבש גפה נסמית עינה או נקטעה רגלה) פסול משום הקריבהו נא לפחתך, וכן איירי שלא נעשו בעלי מומין אלא אחרי שהוקדשו, אבל בשאר מומין, או שקדם המום

להקדש שלא חלה עליהם קדושת מזבח אלא קדושת דמים, או בעולת בהמה נקיבה דכמאן שקדם מומה להקדשה דמי, דכל עולה זכר הוא, מודה ר"ע שאם עלו ירדו. והא דאיתא בברייתא שהמקטיר שליל בחוץ פטור, ומשמע שבאמו חייב, היינו כשהקטיר את אימורי האם ואיירי בשלמים או חטאת שבאים נקיבות.

האם מחשבה על פסולים אחרים הוי פיגול

ל"ו. שחט על מנת להניח את הדם או את האימורים למחר, או להוציאם לחוץ, לרבי יהודה הקרבן נפסל בכך אע"פ שאין כאן מחשבה לא על אכילה ולא על הקטרה, ולחכמים הקרבן כשר.

מסקנת הגמ' שרבי יהודה אמר את דינו מסברא, דאם המניח או המוציא פסול, אף המחשב להניח או להוציא פסול. ואין לומר שרבי יהודה למד זאת מדכתיב תרי קראי בנותר אחד בפסח ואחד בתודה, שהרי מהפסוק השני "ובשר זבח תודת שלמיו ביום קרבנו יאכל לא יניח ממנו עד בוקר", לומדים שחליפין (-מפריש תודתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ונמצאת הראשונה, השניה היא חליפי תודה וקריבה) ולדות ותמורות ושלמי נזיר ושלמי פסח ולחמי תודה וחלות ורקיקים שבנזיר נאכלים ליום ולילה, מ"ובשר" לומדים חליפין וולדות ותמורות, מ"וזבח" לומדים חטאת ואשם, מ"שלמיו" לומדים שלמי נזיר (-איל נזיר הטעון לחם כמותה) ושלמי פסח (-חגיגת י"ד, אבל שלמים בעלמא כתיב בהו בהדיא שנאכלים לשני ימים), מ"קרבנו" לומדים לחמי תודה וחלות ורקיקים שבנזיר. ואין לומר שלומדים מדכתיב "לא יניח" ולא "לא תותירו", שהרי מזה א"א ללמוד אלא המחשב להניח ולא המחשב להוציא.

השחוט על מנת לזרוק את הדם ע"ג הכבש, או על המזבח שלא כנגד היסוד, או למעלה במקום למטה ולהיפך, או בחוץ במקום בפנים ולהיפך, או שחשב שיאכלוהו או יקריבוהו טמאים או ערלים, או שחשב לשבר עצמות הפסח או לאכול ממנו נא, או שחשב לערב דם הקרבן בדם קרבן פסול, בכל אלו הקרבן כשר, **דאין מחשבה פוסלת אלא** במחשבת חוץ לזמנו וחוץ למקומו, ופסח וחטאת ששחטם שלא לשמן.

רבי יהודה לא חולק במקרים הללו, דיש מקרים שהזבח לא נפסל בהם (שובר ונא בפסח, טמאים וערלים), או שאינו תלוי בו אלא באחרים (טמאים וערלים) ומי ישמוע לו להקריבו בפסול, ולכן אין מחשבתו מחשבה בדבר התלוי באחרים, ובעירוב דם פסול רבי יהודה לטעמיה שאין דם מבטל דם, ובלמטה במקום למעלה ולהיפך, רבי יהודה לטעמיה ששלא במקומו כמקומו, ובבחוץ במקום בפנים אע"פ שודאי הקרבן נפסל, מ"מ רבי יהודה סובר שאינו פוסל אלא במקום שראוי לדם ולבשר ולאימורים והיינו חוץ לעזרה שהוא ראוי לכל אלו בשעת היתר הבמות, משא"כ בפנים.

ואף דמצינו שדעת רבי יהודה שחטאת שחשב להכניס דמה לפנים פסולה, הרי מאידך מצינו שרבי יהודה לא פוסל אלא בשכיפר נתן ע"ג מזבח הפנימי, (ואם הכניס בשוגג כשר), וצ"ל דתרי תנאי אליבא דרבי יהודה.

ל"ו: חטאת ששחטה בדרום מצינו בשם רבי יהודה שעובר על לאו, ומאידך מצינו שאינו חייב מלקות דכתיב "לא תזבח לד' אלוקיך שור ושה וגו' כל דבר רע" על דבר רע (-מום מגולה שהוא מגונה) אתה מחייבו, וצ"ל דתרי תנאי אליבא דרבי יהודה.

שיטת רבי אבא שרבי יהודה מודה היכא שחישב להניח שיכול **לחזור ולקובעו בפיגול** אם חישב בעבודה שניה לאוכלו חוץ לזמנו, אף שכבר נפסל. והגמ' מביאה ברייתא

שמבואר בה להדיא שאין יכול לחזור ולקובעו בפיגול. (ואם חישב מחשבה שאינה פוסלת, יכול לחזור ולקובעו בפיגול).

פיגול לפני זריקה אינו כלום, דבעינן שיקרבו כל מתיריו, וכאשר יזרוק את הדם חל הפיגול.

חישב שיאכלוהו טמאים למחר, לרב חסדא הוי פיגול, ולא אמרינן שכיון שטמאים אינם ראויים לאכול לאו מחשבה היא.

בשר פסח שלא הוצלה, ולחמי תודה שלא הורמו ד' החלות הנתרמות לכהן חלה מכל מין, לרב חסדא טמא האוכלם חייב. רבא רוצה להוכיח דין זה ממה שטמא האוכל אימורי קדשים קלים חייב אע"פ שאינם בני אכילה, דכתיב "אשר לד' ", והגמ' דוחה דשאני התם דחזו לגבوه.

בית שמאי

זריקת דם הקרבנות

אחת מעבודות הקרבן זו זריקת הדם על גבי המזבח, כאשר בעולה אשם ושלמים נותנים על המזבח 'שתי' מתנות שהם ארבע', ואילו בבכור מעשר ופסח נותנים מתנה אחת, ובחטאת (חיצונה) נותנים ארבע מתנות בארבע קרנות.

עיקר כפרת הקרבן נעשית ע"י זריקת הדם, דכתיב "כי הדם הוא בנפש יכפר, והזריקה היא המתירה את הבשר באכילה. ולהלן יבואר כמה מתנות מעכבים בדיעבד אם לא נתן את מספר המתנות הנצרך, ואלו מתנות ניתנים בזריקה ואלו בשפיכה, ומה הדין במתנות שצריך לזרוקם אם שפך ולא זרק, ובאלו מתנות חל פיגול אם חשב בהם מחשבת חוץ לזמנו.

כמה מתנות מעכבים בקרבנות-

קרבנות שדמם נזרק על המזבח החיצון שרובם טעונים שתי מתנות שהם ארבע, ונתן רק מתנה אחת, כיפר, ובחטאת לבית שמאי ב' מתנות באצבע ממש מעכבות, ולבית הלל אף בחטאת רק מתנה אחת מעכבת.

במזבח הפנימי כל המתנות מעכבות.

מקור הדין שבמתנה אחת כיפר- בברייתא איתא שלומדים דין זה מדכתיב "ודם זבחיך ישפך"-שפיכה אחת במשמע, דלא כתיב סביב לומר דבעינן שתיים שהם ארבע. ולפ"ז מה ששיירי הדם נשפכים ליסוד אם נשאר דם בכלי לאחר שזרק שתי המתנות, ולא נאמר שפיכת שייריים אלא בחטאת, לומדים מחטאת העוף שנאמר בה "והנשאר **בדם** ימצה" וכשיטת רבי. ולתנאים דלהלן שלומדים דין אחר מפסוק זה, צ"ל (ל"ז:): דס"ל כב"ה שגם חטאת שנתנה במתנה אחת כיפר, וכל הזבחים נלמדים מחטאת.

הדינים הנ"ל כמה מתנות מעכבות הם נ"מ גם לענין דין פיגול, שאם חשב **מחשבת פיגול בזריקה שאינה מעכבת** לא הוי פיגול כיון שזריקה זו לא מתירה את הבשר באכילה, ואם חשב מחשבת חוץ לזמנו בזריקה המעכבת, אף שבזריקה אחרת שאינה מעכבת חשב מחשבת חוץ למקומו, הוי פיגול וחייבים עליו כרת, מפני שכבר הוקבע לפיגול בראשונה, שכבר קרבו כל מתיריו. ואם חשב מחשבת פסול בחלק מהזריקות המעכבות, הקרבן נפסל ואין בו כרת, דקסבר אין מפגלים בחצי מתיר.

ל"ז. הניתנים בזריקה שכתוב בהם זריקה כגון עולה שלמים ואשם ובכור, וזריקה משמע מרחוק, **שנתנם בשפיכה** שעמד ליד היסוד ושפך, י"א שיצא דכתיב "ודם זבחיך ישפך" -כל זבחים במשמע, ולר"ע אין זריקה בכלל שפיכה ואין שפיכה בכלל זריקה, (וכדמצינו שלרבי

ישמעאל ברכת הפסח (אשר קדשנו במצוותיו וצוינו לאכול הפסח) פוטרת את הזבח –חגיגת י"ד שבאה עם הפסח כשהחבורה מרובה, שעליו מברכים אקב"ו לאכול הזבח, דזריקה בכלל שפיכה, והפסח בשפיכה והשלמים בזריקה, אבל לא איפכא דשפיכה אינה בכלל זריקה, ולר"ע אף אחת לא פוטרת חברתה דס"ל שהניתנים בזריקה שנתנם בשפיכה לא יצא).

מעשר ופסח טעונים **מתן דמים ואימורים לגבי מזבח** דכתיב "ודם זבחיך ישפך", (ולימוד זה נאמר ג"כ בשם רבי ישמעאל, וצ"ל דתרי תנאי אליבא דרבי ישמעאל). ולריה"ג פסח בזריקה, ולומדים בכור מעשר ופסח מ"ואת **דמם** תזרוק על המזבח, ואת **חלבם** תקטיר", ולפ"ז הא דכתיב "ובשרם יהיה לך" אף שמעשר ופסח נאכלים לבעלים ולא לכהן, בא ללמד שבכור בעל מום ניתן לכהן, ורבי ישמעאל לומד דין זה מ"לך יהיה" דסיפא דקרא.

ל"ז: ודין תמורה בבכור מעשר ופסח, לרבי יוסי הגלילי לומדים מ"לא תפדה קודש **הם**" - הם קרבים אבל תמורתם וולדותיהם עד סוף העולם נאכלים במומם לבעלים. ולרבי ישמעאל הפסוק מדבר בבכור, ומעשר לומדים גזירה שוה "עברה עברה" מבכור (-כל אשר יעבור תחת השבט" במעשר, ו"והעברת כל פטר" בבכור), ותמורת הפסח שנעשתה לפני הפסח אינה קריבה דכתיב בשלמים "פסח הוא לד' ", ומדכתיב "אם כשב" לומדים שתמורת הפסח לאחר הפסח קריבה שלמים.

כמה מתנות מעכבות בחטאת-

לבית שמאי בחטאת שתי מתנות מעכבות, דכתיב ג' פעמים קרנות, הרי כאן שש, ד' למצוה וב' לעכב.

לבית הלל מתנה אחת מעכבת, דכיון שב' פעמים כתיב "קרנת" חסר, הרי כאן ארבע דיש אם למסורת, ג' למצוה ועוד אחת לעכב, דאין לומר שכולם למצוה, דכפרה בכדי (-בלא מתן דמים) לא אשכחן.

ללישנא בתרא טעמם של בית הלל משום **דאהני מקרא ואהני מסורת**, אהני קרא להוסיף אחד יותר מארבע, ואהני מסורת להוריד אחד פחות משש.

ואך דאמרינן 'אהני מקרא ואהני מסורת', לא אמרינן **בתפילין** שיעשו ה' בתים כיון שב' פעמים כתוב לטטפות חסר, משום דס"ל כר"ע שלומדים מנין הבתים מפירוש המילה טוטפות, דטט בכתפי (-שם מקום) שתיים ופת באפריקי שתיים. וב**סוכה** לא אמרינן שיצטרכו ה' דפנות כיון שב' פעמים כתוב בסכת חסר. משום שמתוך החמש צריך אחד לגוף המצוה ואחד לדין סכך, ובשלש שנשארו באה ההלכה ואמרה שהשלישית שיעורה טפת. והא דלא אמרינן **שטומאת יולדת נקיבה** היא מ"ב יום כיון דכתיב "שבעים" וקרינן שבועיים (דאהני מסורת להוסיף על השבועיים עוד כ"ח, שזה חצי מנ"ו), משום דכתיב "כנדתה".

ל"ח. ובברייתא איתא שהמקור של בית הלל הוא מדכתיב "וכפר" ג' פעמים. שאף שבדמים הניתנים למטה מחוט הסיקרא, שזה כל הקרבנות חוץ מחטאת, רק מתנה אחת מעכבת, א"א ללמוד משם, דעדיף ללמוד מחטאת פנימית שד' המתנות מעכבות בה, שאף שזו חיצונה וזו פנימית, מ"מ היא דומה יותר כיון שגם היא חטאת וגם בה יש דין ד' קרנות. קמ"ל וכפר שרק ג' מתנות מעכבות, ומ"וכפר" השני לומדים שרק מתנות מעכבות, ומ"וכפר" השלישי לומדים שרק מתנה אחת מעכבת. דא"צ קרא לגופיה, שהרי כפרה וסליחה הם דבר אחד.

ואין לומר שכוונת המיעוטים מ"וכפר" לומר שאם נתן למטה ולא למעלה אינו מעכב. דא"כ צריך ד' מיעוטים לומר שאם נתן כולם למטה כשר, ואין לנו אלא ג' "וכפר".

ואין לומר שיתן אחת למעלה ושלש למטה, **דלא מצינו דמים חצין למעלה וחצין למטה**.

ומה שהכהן גדול מזה אחת למעלה ושבע למטה, היינו כמצליף, כמו במלקות שהיה מכה ארבעים מכות זו למטה מזו בסמוך, ואין חילוק בין האחת למעלה לז' למטה אלא בציוד היד, שבזו שלמעלה היה מצדד ידו למטה, ובאלו שלמטה היה מצדד ידו למעלה.

ומה שמצינו שהיה מזה על טהרו של מזבח ז' פעמים, אין הכונה לחצי גובהו (מלשון טהר יומא –צהרים), דנימא שא"א לצמצם שלא יהיו חלק למעלה וחלק למטה, אלא הכונה לגילוי המזבח -גגו של מזבח, שהיה מטהרו תחילה מהדשן שעליו ומגלה את גגו, (מלשון "כעצם השמים לטהור).

ל"ח: ומה שמצינו בשיריים שנשפכים ליסוד אף שעיקר המתנות למעלה, שיריים אינם מעכבים את הכפרה, דאף ששיריים הפנימיים י"א שמעכבים, ושם עיקר המתנות הם בקרנות הפנימי דהיינו למעלה, והשיריים ביסוד מזבח החיצון דהיינו למטה, מ"מ באותו מזבח לא מצינו דמים חצין למעלה וחצין למטה.

באיזה מתנה אפשר לפגל- בכל הזבחים מתנה אחת מתירה ומפגלת, ובחטאת לב"ה דינה ככל הזבחים, ולב"ש ב' מתנות מתירות את האימורים להקטרה ואת הבשר לאכילה, ומפגלות אם נתן את שתיהן במחשבת פיגול, אבל מחשבה רק באחת מהן אינה מפגלת, דאין מפגלים בחצי מתיר. והא דלא תני לה גבי קולי ב"ש וחומרי ב"ה, משום שדין זה נאמר לקולא לשואל ששאל על התר בשר ואימורים היכא שנשפך הדם, ומזה לומדים גם דין פיגול, שמתנה שאינה מתרת לבדה, אינה מפגלת.

דין שאר ג' המתנות של חטאת-

יש דינים שדין ג' המתנות של חטאת כמו המתנה הראשונה אע"פ שאינן מעכבות ואינן זריקה גמורה: שאינן באות בלילה, דדם נפסל בשקיעת החמה. והזורק מהם בחוץ חייב שהרי הם ראויים לפנים בתורת זריקה גמורה, וזר חייב עליהם מיתה בפנים, דזריקה היא, וטעונות כלי שרת, וקרן, ואצבע, ואם ניתז על בגד לפני שסיים כל המתנות טעון כיבוס, ואם קיבל דם בד' כוסות ונתן מכל כוס מתנה אחת לכולם יש דין שיריים.

ויש דינים שדין ג' המתנות כשיריים: שבאות לאחר מיתה דאין שם חטאת גמורה עליהם להפסל משום חטאת שמתו בעליה, ואינן מתירות את הבשר דכבר הותר, ואין מפגלים בהם אם במתנה הראשונה לא חשב מחשבת פיגול, ואינם נפסלות אם נכנסו לפנים משום חטאת שנכנס דמה לפנים, דכתיב "לכפר בקודש" בראוי לכפרה הכתוב מדבר.

מתי בגד שניתז עליו דם הקרבן טעון כיבוס

כתיב "ואשר יזה מזדמה על הבגד אשר יזה עליה תכבס במקום קדוש", והיינו שבגד שניתז עליו מדם הקרבן טעון כיבוס במקום קדוש, ודין זה שייך בדם אחר קבלה לפני הזאה, או באופנים נוספים, ויש זמנים שבהם אין הבגד שניתז עליו מדם הקרבן טעון כיבוס, וכדלהלן.

אם ניתז דם **מן הצואר** על הבגד אינו טעון כיבוס, דכתיב "אשר יזה" בראוי להזאה הכתוב מדבר, יצא זה שלא נתקבל בכלל.

אם ניתז **מן הקרן** (-אחרי שהדם שנזרק נגע בקרן) **ומן היסוד** אחרי שנשפכו השיריים לשם, אינו טעון כיבוס, דכתיב "אשר יזה" פרט לזה שכבר הוזה. לרב פפא (ולרבינא

ל"ט). דווקא מן הקרן ממש, אבל דם הראוי לקרן אפי' לג' מתנות אחרונות טעון כיבוס. ומן היסוד כולל גם דם הראוי ליסוד, שאינו טעון כיבוס.

אם ניתז אחרי המתנות **לפני שפיכת השיריים**, אינו טעון כיבוס, דכתיב "אשר יזה" פרט לזה שכבר הוזה.

ל"ט
בברייתא איתא שדם הטעון שפיכה ליסוד (-שיריים) טעון כיבוס, ומחשבה בשפיכתו ע"מ לאכול בשר למחר מפגלת בו, והמקריב ממנו בחוץ חייב, משא"כ דמים שנפסלו הנשפכים לאמה -סילון שבעזרה המוציאים לנחל קדרון. רב פפא רוצה להוכיח מכאן שלרבי נחמיה דם השיריים טעון כיבוס, כדמצינו דס"ל שאם הקריב בחוץ משיירי הדם חייב. והגמ' דוחה שהרי דם השיריים אין בו פיגול (כיון שאינו מעכב בכפרה, וה"ה בהקטרה אין פיגול). ואין לומר דאיירי בדם הג' מתנות, ולא בדם השיריים, שהרי גם דם הג' מתנות אין בו פיגול ואינו נפסל אם נכנס לפנים.

איזה דברים מעכבים במזבח הפנימי

כתיב "ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת כן יעשה לו וכפר עליהם הכהן ונסלח להם", ואיירי בפר העלם דבר, וזה מיותר שהרי כל עבודותיו נתפרשו, ובהכרח בא ללמד שאם חיסר מהמתנות לא עשה ולא כלום, והיינו מתן שבע על הפרוכת שכן מצינו שמעכבים בפרה ובנגעים.

פר כהן משיח כל מתנותיו מעכבות, דכתיב "כאשר עשה לפר".

שעירי עבודת כוכבים כל מתנותיהם מעכבות דכתיב "החטאת", אבל **שעירי רגלים וראשי חדשים נתמעטו** מלהיות פנימיים ונשרפים, מ"לו" - לזה ולא לאחר, (דעדיף לרבות את אלו המכפרים על עבירה ידועה אבל של רגלים באים על טומאת מקדש וקדשיו שאין בה ידיעה לא בתחילה כשנטמא, ולא בסוף -שלא נודע לו שנכנס למקדש או אכל קוד בטומאה), ו"כפר" מכל מקום **אע"פ שלא סמך** עליו זקנים, ו"נסלח" אע"פ **שלא נתן שיריים** ליסוד מזבח החיצון, (דעדיף לפסול בהזאות שמעכבות בכל מקום, משא"כ סמיכה ושיריים).

מַ מתן ד' שמעכב בפנימי לומדים ג"כ מפסוק זה, שהרי גם הם נכתבו כבר בפסוק, אמנם לר"ש שלומד את הד' מתנות מדכתיב "קרנות" בלשון רבים, למעלה בפר כהן משיח, ולמטה בפר העלם, וחוזרים ולומדים זה מזה בהיקש, וממילא לדבריו צריך פסוק מיוחד שהם מעכבים, לומדים מ"כן יעשה", שגם הם לעיכובא.

(ושיטת רבי יהודה שלומדים מ"אשר באהל מועד" שצריך לתת על כל הקרנות שבאהל מועד, ומ"וכן יעשה" לומדים סמיכה ושפיכת שיריים בפר יוה"כ, דהו"א שכיון שאינם מעכבים את הכפרה לא הוקשו, קמ"ל, ומ"באהל מועד" לומדים שאם נפחתה התקרה לא היה מזה. ור"ש לומד נפחתה התקרה מ"באהל מועד" שכיון שנפחתה כבר אינו אהל מועד, ו"אשר" לא דריש. ולאביי אף לרבי יהודה לומדים מ"וכן יעשה" שד' מתנות מעכבות, כדי שלא נאמר שאינן מעכבות כמו שסמיכה ושפיכת שיריים של פר העלם עצמו אין מעכבות אע"ג דכתיבן וכפילן, דכתיב וכפר ונסלח, ומשום שאין מעכבות בשום מקום).

ומ"מזבח קטורת סמים" לומדים שאם אירע פר העלם בעוד המזבח חדש ועדיין לא נתחנך המזבח בקטורת הסמים, לא היה מזה עליו את הדם.

מתנות פר יוה"כ מעכבות. בברייתא הנ"ל איתא שהמקור הוא מדכתיב "לפר". והגמ' שואלת שהרי

כתיב "חוקה" לעכב. ורב נחמן בר יצחק מתרץ שהלימוד הוא לרבי יהודה דס"ל ש"חוקה" נאמרה רק בדברים הנעשים בבגדי לבן בפנים -מתנות וקטורת שעל בין הבדים, שבהם אם שינה את הסדר לא עשה ולא כלום, אבל בדברים הנעשים בבגדי לבן בחוץ כגון מתנות פר ושעיר שעל הפרוכת, הסדר לא מעכב, ולדבריו הו"א שגם ההזאות לא מעכבות, קמ"ל.

רב פפא מקשה שהרי לומדים (לר"ע) פר יוה"כ מדכתיב "וכלה מכפר את הקודש" שאם כיפר כילה אע"פ שלא נתן שיריים, ואם לא כיפר לא כילה, ולרבי יהודה לומדים שאם כילה אפי' שפיכת שיריים כיפר, ואם לא כילה לא כיפר. ובהכרח שמ"לפר" לומדים דיני "את, דם, וטבילה", דכתיב בפר כהן משיח "וטבל הכהן את אצבעו בדם", "את" להכשיר יבלת שבאצבע, "דם" שיהיה בדם שיעור טבילה בשעת קבלה ראשונה, ושלא יצרך אח"כ מכלי אחר, ו"וטבל" ולא יקנח.

וכדברי רב פפא איתא בברייתא לשיטת רבי, ולרבי ישמעאל א"צ פסוק מיוחד לדינים אלו, שאם קרבנות שאינם שוים באותו מין (-פר העלם דבר של ציבור ושעיר יוה"כ, שזה פר וזה שעיר) הושוו במעשים - בעבודותיהם, כ"ש שקרבנות שוים (-פר יוה"כ ופר כהן משיח) יושוו במעשים, (ואין הכונה שנלמד מפר ושעיר של יוה"כ, שאע"פ שהם קרבנות שונים הושוו במעשים, דיש לדחות מה להנך שכן דמם נכנס לפני ולפנים. וכן אין ללמוד מפר העלם דבר של ציבור ושעירי עבודת כוכבים, דנה להנך שכן מכפרים על עבירה ידועה ולפיכך הושוו מעשיהם), וממילא לומדים דיני "את, בדם, ובטבילה" בפר יוה"כ מפר כהן משיח, ושעיר יוה"כ לומדים בק"ו משעירי עבודת כוכבים, דהא ס"ל לתנא דבי רבי ישמעאל שדבר הנלמד בהקש חוזר מלמד בק"ו, ומ"לפר" לומדים פר העלם דבר של ציבור שמקטירים בו את יותרת הכבד ואת שתי הכליות, כדי שזה יהיה כתוב בפר העלם דבר של ציבור עצמו, כדי שיוכלו ללמוד דין זה בהקש, דדבר הנלמד בהקש אינו חוזר ומלמד בהקש. ומ"לפר" השני לומדים פר כהן משיח.

מ"א. כתיב "והם הביאו את קרבנם אשה לד', וחטאתם לפני ד' על שגגתם", "חטאתם" היינו שעירי עבודת כוכבים שעל זה מדבר הפסוק, (דאף שלומדים אותם מדכתיב "החטאת", י"ל שלומדים רק הזאות הכתובות בגוף הפסוק, קמ"ל "חטאתם" שלומדים גם הקטרת היותרת ושתי הכליות, ומ"שגגתם" לומדים פר העלם דבר של ציבור דכתיב ביה "ואם כל עדת ישראל ישגו", ועל זה אמרה תורה "חטאתם על שגגתם" שדין החטאת כדין פר העלם דבר של ציבור).

מ"א: מפני מה נאמרו יותרת ושתי הכליות בפר כהן משיח ולא בפר העלם דבר של ציבור, משל למלך בשר ודם שזעם על אוהבו -ציבור, ומיעט (-קיצר) בסרחונו מפני חיבתו.

מפני מה נאמרה "פרוכת הקודש" בפר כהן משיח ולא בפר העלם דבר של ציבור דהתם כתיב "פרוכת", משל למלך שסרחה עליו מדינה, שלא מתקיימת הפמליא שלו אם רובה סרחה, הכי נמי כיון שרוב הציבור סרחו כביכול אין כאן קדושה.

אם מפגלים בחצי מתיר או לא

המפגל בקומץ ולא בלבונה או איפכא, והם שני המתירים בהקטרת מנחה, לר"מ הוי פיגול וחייבים על זה כרת, ולחכמים אינו פיגול עד שיפגל בכל המתיר.

ריש לקיש מבאר שגם ר"מ לא סובר שמפגלים בחצי מתיר, אלא דס"ל שחשב מחשבת פיגול רק בעבודה הראשונה, ובזה אנו אומרים שגם העבודה השניה מפוגלת, **דכל העושה על דעת ראשונה הוא עושה**, ורבנן סברי דלא אמרינן שעל דעת ראשונה הוא עושה אא"כ אמר אף בשני, ומחשבה הפוסלת בקדשים היינו בהוציא בפה, אבל בפיגל רק בשניה מודה ר"מ שאינו פיגול.

ר"ל רוצה להוכיח כדבריו ממתני', והגמ' מביאה שאפשר להעמיד את המשנה כרבנן.

מ"ב. פיגול במזבח הפנימי-

דמים הניתנים על מזבח הפנימי, כגון מ"ג מתנות של יוה"כ אחת למעלה ושבע למטה על בין הבדים מדם הפר, וכן מדם השעיר, וכן עושה משניהם על הפרוכת, וארבע כששניהם מעורבים על קרנות המזבח הפנימי, ושבע הזאות על טהרו של מזבח, (וי"א מ"ז, דס"ל שאין מערבים את הדם של הפר והשעיר לפני הנתינה לקרנות. וי"א מ"ח, דס"ל ששיריים מעכבים), וי"א של פר כהן משיח או של פר העלם דבר של ציבור, לר"מ הוי פיגול בין בפיגל בראשונה -במתנות שלפני ולפנים, בין בשניה על הפרוכת, בין בשלישית על מזבח הזהב. ולחכמים אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר.

הגמ' רוצה להוכיח מברייתא זו שלר"מ אף פיגול בשניה או בשלישית הוי פיגול, ואין טעמו של ר"מ משום שעל דעת ראשונה הוא עושה, ודלא כר"ל.

ואין לומר דאיירי שפיגל בשחיטה, שזה מתיר שלם, וחכמים חולקים אף בזה והיינו בשיטת ר"א דס"ל שאין חיוב מלקות בהקרבה בחוץ עד שיקריב את כל הקומץ או הלבונה או הקטורת או מנחת כהנים או מנחת כהן משיח או מנחת נסכים, (ולת"ק חייב כבר בכזית). שהרי אף ר"א מודה שבמקצת דמים חייב, כיון דס"ל שבעבודה שלפני ולפנים אם נשפך הדם מביא דם אחר ומתחיל ממקום שפסק.

רבא מבאר שמדובר באופן שפיגל והוציא פיגול בשפתיו בראשונה ובשלישית, דהו"א שממנה שפיגל בשלישית חזינן שלא עשה על דעת ראשונה, קמ"ל. ורב אשי שואל שבברייתא מדובר בפיגל בכולם, ולכן מבאר רב אשי שכיון שבכולם -בשלשת הראשונות פיגל הו"א שחזינן מזה שלא עשה את הרביעית על דעת ראשונה, קמ"ל. והגמ' שואלת שבברייתא איירי שחשב באחת מהם ולא בכולם.

מ"ב:
הגמ' דנה לסוברים שטעמא דר"מ משום שמפגלים בחצי מתיר, א"כ בחושב מחשבת פיגול בפנים לפני הזאה, איך הוי פיגול, שהרי בפיגול בעינן **שיקרבו כל מתיריו**, דכהרצאת כשר כך הרצאת פסול, והכא כיון שנפסל הרי הוא כמזה מיא בעלמא ונמצא שלא זרק דמו, דמתנה אחת מעכבת. דבשלמא בפיגל בשחיטה אע"פ שכבר פסל את הקרבן ונמצא שזרק דם פסול, כיוון דרבי רחמנא פיגול בשחיטה, על כרחך בהכי אמור רחמנא לפגל, וזריקה זו כמות שהיא מרצה לפיגולו, וכן לרבנן דבעו מחשבה בכל הזריקה, וכן לר"מ לסוברים שטעמו שעל דעת ראשונה הוא עושה ופיגל בכל העבודה, בהכי אמור רחמנא דהוי פיגול, אבל למ"ד שהטעם הוא משום שאין מפגלים בחצי מתיר, אין כאן זריקת פיגול שלימה וגם לא זריקה כשרה שלימה, ונמצא שלא קרב המתיר כדינו. רבה אומר שמה שר"מ אמר ששייך פיגול מדובר בארבעה פרים וארבעה שעירים שפיגל בכל המתנות שבין הבדים, ונשפך הדם, ושחט אחר והזה על הפרוכת, ועוד אחד לקרנות, ועוד אחד לטיהרו של מזבח, שכל אחד מהם הוא כפרה בפני עצמו, ואם עשאם כהלכה העבודה כשרה (אפילו לרבנן שחולקים בנשפך הדם באמצע המתנות), וכיון שמתיריו של כל אחד מהם קרב כהלכתם, ונגמרה העבודה בחבירו, שייך פיגול, אבל בפר אחד מודה ר"מ שלא פיגל, דלא גמר זריקה מעולם.

גמר העבודה בבהמה אחרת. ורבא סובר שגם בבהמה אחת חשיב קרבו כל מתיריו, כיון שהזריקה מרצה לפיגולו,

וכפי שאם פיגל בשחיטה חשיב לזריקת הדם הפסול שקרבו מתיריו.

הגמ' מקשה על ריש לקיש מהא דאיתא בברייתא שר"מ מדבר בין בפיגל בקומץ ואח"כ נתן את הלבונה בשתיקה, בין בנתן את הקומץ בשתיקה ואח"כ פיגל בלבונה, ומבואר שלר"מ מפגלים גם בחצי השני של המתיר.

מתני'- אלו דברים שאין חייבים עליהם כרת באכילתם **משום פיגול** מפני שאין הפיגול חל אלא על דבר שיש לו מתירים אחרים, **הקומץ** (-אם קמץ לאכול שיריים למחר ונתפגלה המנחה, האוכל את הקומץ אינו חייב כרת, שהקומץ אין דבר אחר מתירו אלא הוא מתיר את המנחה), והקטורת, והלבונה, ומנחת נדבת כהנים שכולה כליל ואינה נקמצת, ומנחת כהן משיח (-חביתי כהן גדול שמקריב בכל יום מחציתה בבוקר ומחציתה בערב), והדם שהוא עצמו המתיר, ובנסכים לר"מ אין פיגול דווקא בבאים בפני עצמם בין אם התנדב רק נסכים ובין אם נתנדב זבח אלא שהביא היום זבחו ולמחר נסכיו, ולחכמים ה"ה בנסכים הבאים עם הבהמה, שכיון שיכול להקריבם למחר נמצא שהם מתירים את עצמם ולא הזבח מתירם. ובלוג שמן של מצורע ששיירו נאכלים, לר"ש אין חייבים בו משום פגול אע"פ שהוא תלוי באשם, כיון שיכול להביאו אפילו עשרה ימים אחרי האשם, ולר"מ אם הביאו באותו יום עם האשם חייבים משום פיגול אם פיגל באשם, מפני שדם האדם מתיר.

מ"ג. וכל דבר שיש לו מתירים לאדם או למזבח חייבים עליו משום פיגול, כגון עולה שדמה מתיר את בשרה למזבח ואת עורה לכהנים, ועולת העוף שדמה מתיר את בשרה למזבח, וחטאת העוף שדמה מתיר את בשרה לכהנים, ופרים הנשרפים ושעירים הנשרפים שדמם מתיר את אימוריהם ליקרב. ולר"ש פרים הנשרפים אין חייבים עליהם משום פיגול, דכל שאינו קרב על המזבח כשלמים אין חייבים עליו משום פיגול.

מתי אומרים שפקע הפיגול

קומץ פיגול שהעלו אותו ע"ג המזבח פקע פיגולו ממנו, דאם אינו מתקבל בהקטרה נמצא שאין הקטרתו הקטרה, וא"כ ה'אך המקטיר קומץ ע"מ לאכול שיריים למחר מביא אחרים (-המנחה) לידי פיגול. הגמרא מבארת שאף דכבר שנינו שאין חייבים כרת משום פיגול על קומץ, ובכל פיגול הדין שאם עלה לא ירד ואם ירד לא יעלה ואם משלה בו האור אף אם ירד יעלה משום שנעשה לחמו של מזבח, הכא בקומץ הוה אמינא שאף אם משלה בו האור אם ירד לא יעלה, כיון שקומץ אינו דבר אחד כמו אבר ש"א שכיון שמשלה האור במקצתו נקלט כולו בקדושה, אלא הוא עשוי מחלקים נפרדים, אם ירד לא יעלה, קמ"ל כדוליה כחד אבר דמי. ואף היכא שהעלו רק חצי מהקומץ ומשלה האור באותו חצי, יעלו את החצי השני.

מ"ג: **פיגול נותר וטמא שהעלם למזבח** ומשלה בהם האור פקע מהם האיסור, (-איסור פיגול לענין שאם ירד יעלה, ואיסור נותר וטמא לענין שהאוכלו אינו חייב). והא דאיתא בברייתא בשם אחרים שבשר אין טומאה פורחת ממנו, לרבא היינו ע"י מקוה, ולרב פפא איירי בבשר שלמים שאינו ראוי להקרבה, ולרבינא הכונה שכשהוא שלם אין טומאה פורחת ממנו.

אכילת קדשים בטומאה

טמא האוכל בשר שלמים חייב כרת דכתיב "וטומאתו עליו ונכרתה". ומנין דאיירי בטומאת הגוף

ולא בטומאת בשר- לת"ק לומדים זאת בגזירה שוה טומאתו מטומאתו מדכתיב להלן באיסור טמא בביאת מקדש "עוד טומאתו בו". לרבי יוסי כיון דכתיב עליו בלשון יחיד, והקדשים נאמרו בלשון רבים. לרבי לומדים מדכתיב "ואכל" בלשון זכר, אף שפתח וסיים בלשון נקיבה. ולאחרים מדכתיב "וטומאתו עליו" משמע שעדיין היא עליו אבל שייך שתפרח ממנו הטומאה, וזה שייך רק באדם טמא ולא בבשר טמא.

אכילת מעשר ותרומה בטומאה- טמא האוכל מעשר בין אם נטמא משרץ בין אם נטמא ממת עובר בלאו. אבל טמא האוכל תרומה בין אם נטמא ממת בין אם נטמא משרץ חייב מיתה. והתורה לימדה שטמא מת האוכל מעשר בלאו, כדי שלא נאמר שאם טמא שרץ שהוא קל חייב על תרומה שהיא חמורה מיתה, אף טמא מת שהוא חמור, יהיה חייב על טומאת שרץ שהיא קלה מיתה, קמ"ל.

באיזה קרבנות נאמר דין פיגול

מ"ד. כתיב "ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי לא ירצה, המקריב אותו לא יחשב לו פיגול יהיה". מבואר בפסוק שב**שלמים** יש דין פיגול. ומדכתיב "האכל יאכל" לומדים **לבכור** שדומה לשלמים בכך שנאכל לשני ימים ולילה שגם בו שייך דין פיגול, והלימוד הוא מכלל ופרט וכלל, דבכל מקום ששתי הכללות סמוכים, מטילים את הפרט ביניהם ודורשים כלל ופרט וכלל, (ובבמה מצינו א"א ללמוד בכור, דמה לשלמים שכן טעונים סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק).

ודין פיגול **בקרבן הנאכל ליום ולילה** לומדים מ"מבשר". **ועולה** לומדים מ"זבח".

ועופות ומנחות ששייך בהם פיגול, לומדים מהא דכתיב בטומאה "אשר הם מקדישים לי", ולומדים נותר בגז"ש 'חילול חילול' מטומאה, ופיגול בגזירה שוה 'עון עון' מנותר.

וכיון שמרבים כל דבר א"כ למה נאמר שלמים, לומר לך שכל **דבר שיש לו מתירים לאדם או למזבח** שייך בו פיגול. העולה דמה מתיר את בשרה למזבח ואת עורה לכהנים, עולת העוף דמה מתיר את בשרה למזבח, חטאת העוף דמה מתיר את בשרה לכהנים, אבל קומץ וקטורת ולבונה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ודם ונסכים הבאים בפני עצמם, שאין דבר אחר מתירם לא שייך פיגול.

פרים ושעירים הנשרפים לרבנן שייך בהם פיגול, דדמם מתיר את אימוריהם ליקרב. ולר"ש לומדים משלמים שרק דבר שיש **בו זריקה על מזבח החיצון** שייך בו פיגול, משא"כ פרים ושעירים הנשרפים אין בהם פיגול. ובברייתא (מ"ד:) איתא בשם ריה"ג שמחשבה בפנים (-בהיכל) על דבר הנעשה בחוץ (- בעזרה), או מחשבה בחוץ על דבר הנעשה בפנים, אינו פיגול, ורק מחשבה בחוץ על דבר הנעשה בחוץ יש בו פיגול, כשלמים, דכתיב בהפרשת אימורי פר כהן משיח "כאשר יורם משור זבח השלמים" והרי התורה מפרשת כאן להדיא חלב וכליות ויותרת, אלא בא ללמד מה זבח השלמים אינו נעשה פיגול עד שיהו מעשיו (עבודה שהוא עובד ומחשב) ומחשבותיו (-מחשבת אכילתו) על מזבח החיצון -מעשי עבודה חיצונית ומחשבת אכילות חיצוניות, שוחט או מקבל או מוליך או זורק ע"מ לאכול בשר או לשפוך או להקטיר אימוריו חוץ לזמנו, אף בפר כהן משיח דינא הכי. ורב פסק הלכה כריה"ג.) (ורב יוסף תמוה למה

הוצרך לקבוע הלכה בדבר השייך לימות המשיח, דאף ד"דרוש וקבל שכר" א"צ לקבוע ההלכה).

לוג שמן של מצורע ונסכי בהמה לר"מ אם הם באים עם הזבח שייך בהם פיגול, מפני שכשהם באים עם הזבח הזבח מתירם, ולרבנן לא שייך בהם פיגול שהרי אדם מביא את הקרבן היום ואת הנסכים או הלוג מכאן ועד עשרה ימים. ואף לרבי שלוג שמן של מצורע מתנותיו (-שבע הזאות של גבוה) מתירות אותו, ועד אז מועלים בו, אין שייך פיגול ע"י המתנות, דאף ר"מ לא אמר אלא בבא עם האשם ולא בבא בפני עצמו - שהביא אשמו היום ולוגו לאחר עשרה ימים, דלכו"ע המתנות מתירות אותו באכילה, דכיון שלא קדש בכלי משנזרק דם האשם אינו נחשב שיריים של האשם ולכן אין האשם מתירו, ואפ"ה אין בו משום פיגול, (ולרבנן כבר בזריקת הדם אין בלוג שמן מעילה דקסבר שדם האשם מתירו לכהנים, וכל שיש בו שעת היתר לכהנים אין בו מעילה, אף שאסור בהנאה מדרבנן עד שיתן מתן שבע ומתן בהונות).

מ"ד: **אלו קרבנות נאכלים**- כתיב "זה יהיה לך מקודש הקדשים מן האש, כל קרבנם לכל מנחתם ולכל חטאתם ולכל אשמם אשר ישיבו לי, קודש קדשים הוא לך ולבניך", ודורשים מ"כל" לרבות לוג שמן של מצורע, שאף שאינו "מן האש" נאכל. ומ"לכל מנחתם" לרבות מנחת עומר ומנחת קנאות, שאף שאינם לכפר אלא לברר עוון או להתיר נאכלים. ומ"לכל חטאתם" לומדים שחטאת העוף נאכלת ואינה נבילה. ומ"לכל אשמם" לומדים שאשם נזיר טמא שמביא אשם כשנטהר והאשם מכשירו להתחיל למנות נזירות טהרה מתחילה נאכל, אף שהוא בא להכשיר להתחיל למנות נזירות טהרה ולא לכפר. "אשר ישיבו לי" זה גזל הגר דכתיב "האשם המושב לד' לכהן" - אשם זה קרן, המושב זה חומש, שהגזל את חבירו ונשבע לו ואח"כ הודה משלם קרן וחומש לבעלים או ליורשיו, ואשם למזבח, ובגר שמת ואין לו יורשים נותן לכהן, "לך הוא" -שגזל הגר הניתן לכהנים יהיה כנסכים של חולין שאין בהם שום קדושה וממנו בעלים הוא אפי' לקדש בו אשה.

מ"ה. **דין קדשי עכו"ם**- לר"ש אין חייבים על קדשי עכו"ם משום פיגול ונותר וטמא (בטומאה כתיב 'בני ישראל" ולומדים נותר בגזירה שוה 'חילול חילול' מטומאה, ופיגול לומדים בגזירה שוה 'עון עון' מנותר), והשוחטם בחוץ פטור, ואין נהנים (מדרבנן), ואין מועלין בהם (דגמר 'חט חט' מתרומה, ובתרומה כתוב "בני ישראל", והיינו בקדשי מזבח דומיא דתרומה שהיא קדושת הגוף, אבל בעובד כוכבים שהתפס לקדשי בדק הבית שזה קדושת דמים מועלין), ואין עושים תמורה (דכתיב במעשר דגן 'בני ישראל", ולומדים מעשר בהמה בהקש, ותמורה הוקשה למעשר בהמה, ואף דבקדשים דבר הלמד בהקש אין חוזר ומלמד בהקש, מ"מ מעשר דגן חולין הוא ובכל התורה לומדים מן הלמד חוץ מן הקדשים, והיינו למ"ד דאזלינן בתר מלמד, ולמ"ד דאזלינן בתר למד, נתמעטו נכרים ממעשר בהמה שזה חובה שאין לה זמן קבוע, וה"ה שאינם מביאים חובות שקבוע להם זמן, כגון עולת ראהי ושלמי חגיגה, אמנם עולה ושלמים שייך שיביאום בנדבה, אבל מעשר וחטאת לא שייכים בנכרים כלל), ואין העכו"ם מביא נסכים בלא זבח (אבל ישראל מתנדב יין), (דכתיב "אזרח", ומ"מ עולתו טעונה נסכים דכתיב "ככה"). ורבי יוסי מחמיר בכולם, דכתיב "איש איש (-לרבות עובדי כוכבים שנודדים נדרים ונדבות כישראל) לד' ".

מ"ה: **דם שנטמא וזרקו**- בקרבן יחיד בשוגג הורצה במזיד לא הורצה קנס דרבנן (ואין הכונה שמביא אחר, דאין ב"ד מתנים לעקור דבר מן התורה ולהביא חולין לעזרה, אלא

הכונה שלא הורצה להתיר בשרו לאכילה, אבל הבעלים נתכפרו), ובקרבן ציבור אף במזיד הורצה, ובקרבנות עכו"ם אף בשוגג לא הורצה. ודין זה נחא אף לרבי יוסי, דכתיב "לרצון להם", ועכו"ם אינם בני הרצאה לקב"ה, שאינו מתרצה להם.

על מה חייבים משום נותר ומשום טומאה

לת"ק אף דברים שנתבאר לעיל כגון קומץ וקטורת שאין חייבים עליהם משום פיגול, חייבים עליהם משום נותר, ומשום טמא -האוכלם בטומאת הגוף, במזיד בכרת, ובשוגג בחטאת, דכתיב בטומאה "אשר הם מקדישים לי" לרבות כל המוקדשין, (דהו"א שאם פיגול שאם אכלו בשוגג חייבים עליו חטאת קבועה -כשבה או שעירה בין לעשיר בין לעני, ומספיקה ידיעה אחת אפילו אם לא ידע מתחילה שזה פיגול ורק לאחר אכילה זה נודע לו, ולא הותר מכללו אצל ציבור, אינו שייך אלא בדבר שיש לו מתירין לאדם או למזבח, כ"ש טומאה שחייבים עליה קרבן עולה ויורד -לעשיר בהמה, ובדלות שתי תורים, ובדלי דלות עשירית האיפה, וצריך שתי ידיעות שידע שנטמא, ונעלמה ממנו טומאה ואכל את הקודש, ואחרי שאכל ידע שהיה טמא), והותרה מכללה -שטומאת הגוף הותרה אצל ציבור בפסח, דפסח שבא בטומאה אכל בטומאה, ומ"מ אין האיסור חל מיד משהוקדשו, אלא דבר שיש לו מתירין כגון אימורים ובשר שהדם מתירם, ושיירי מנחות שהקומץ מתירם, משיקרבו מתיריו, ודבר שאין לו מתירין כגון מנחת כהנים וכהן משיח ונסכים משיקדש בכלי שהכלי מכשירים לאכילה האמורה בהם, דכתיב "אשר יקרב" בהוכשר ליקרב הכתוב מדבר. ונותר לומדים מדכתיב ברישא דקרא "ולא יחללו" בשני חילולים הכתוב מדבר, אחד נותר ואחד טומאה, (וא"א ללמוד נותר חילול חילול מטומאה, דאדרבה נילף עון עון מפיגול, דדמי לנותר שכן הותר מכללו, ציץ אינו מרצה, ושניהם טהורים ונפסלים בזמן והפסול הוא בקרב, משא"כ טומאה שאין בה דינים אלו, והיא דומה לנותר רק בגז"ל, שהם פסול בגוף ולא במחשבה, ואין הפסול בזריקה, ונאמר בהם לשון חילול, משא"כ פיגול).

מ"ו. דם אין חייבים עליו משום מעילה ונותר וטומאה ופיגול. מעילה דכתיב "ואני נתתיו לכם" שלכם יהא כחולין שאין בהם מעילה. דבי רבי ישמעאל תנא "לכפר" - לכפרה נתתיו ולא למעילה. ולרבי יוחנן לומדים מ"הוא" שכמו שלאחר כפרה אין בו מעילה, כך לפני כפרה אין בו מעילה. (ואין לומר שגם לאחר כפרה יהיה בו מעילה, דאין לך דבר שנעשית מצוותו ומועלין בו. דאף שתרומת הדשן מועלין בה אחר שנעשית מצותה, מ"מ לרבנן אף בגדי כהונה ד' בגדים שכה"ג נכנס בהם לפני ולפנים ביוה"כ שאסור להשתמש בהם עוד מועלים בהם אחר שנעשית מצותם, דכתיב "ופשט את בגדי הבד וכו' והניחם שם", וב' כתובים הבאים כאחד אין מלמדים. ולרבי דוסא דס"ל שהבגדים מותרים לכהן הדיוט אבל לא ליוה"כ אחר, צ"ל שגם עגלה ערופה נעשית מצותה ומועלין בה דכתיב "וערפו שם" - שם תהא קבורתה, והוו ב' כתובין. ולמ"ד ב' כתובין הבאים כאחד מלמדים צ"ל שבעגלה ערופה יש מיעוט "הערופה" זו ולא אחרת כזו, ובתרומת הדשן כתיב "ושמו" לזה ולא לאחר). וכיון שיש ג' מיעוטים בדם -לכם, לכפר, הוא, לומדים למעט דם ממעילה מנותר ומטומאה. ולפיגול א"צ קרא, שהרי הוא מתיר ואין דבר אחר מתירו.

דבר שאין דרכו לאכול

מ"ו: דבר שאין דרכו לאכול כעצים לבונה וקטורת
(אבל מין שדרך בני אדם לאוכלו, אע"פ שהוא מן הנקטרים כגון

קומץ ומנחת כהנים, נחשב דבר שדרכו לאכול) לרבנן האוכלם בטומאה חייב כרת, דכתיב ג' כריתות בשלמים, אחת לכלל ואחת לפרט לדרוש דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד, לא ללמד על עצמו יצא, אלא ללמד על הכלל כולו יצא, מה שלמים מיוחדים שם קדשי מזבח, אף כל קדשי מזבח, ואחת לדברים שאינם נאכלים. ולר"ש דברים שאינם נאכלים אין חייבים עליהם משום טומאה, ומהפסוק הנ"ל לומדים חטאות הפנימיות, דאף שלר"ש אין חייבים עליהם משום פיגול, חייבים עליהם משום טומאה. לרב טביומי נחלקו ריו"ח ור"ל, וכן רבי אלעזר ורבי יוסי ברבי חנינא, אם המחלוקת היא בטומאת בשר, אבל בטומאת הגוף לכו"ע אינו לוקה, או שהמחלוקת היא אף בטומאת הגוף, שלחכמים חייב דכיון דקרינן ביה "והבשר אשר יגע בכל טמא", קרינן ביה "וטומאתו עליו".

לרב כהנא הזוגות הנ"ל נחלקו אם המחלוקת היא בטומאת הגוף אבל בטומאת בשר לכו"ע לוקה, או שנחלקו אף בטומאת בשר.

ולר"ש הא דכתיב "והבשר" לרבות עצים ולבונה, היינו לפסולא בעלמא מדרבנן, וקרא אסמכתא בעלמא.

לשמה בקרבנות

לשם ששה דברים הזבח נזבח - לשם זבח ולא לשם זבח אחר דכתיב "עולה", לשם זובח ולא לשם אדם אחר, לשם השם דכתיב "לד' ", לשם אישים ולא לשם צליה דכתיב "אשה", לשם ריח לאפוקי אברים שצלאם והעלם שכבר אינם מועלים ריח, לשם נחת רוח דכתיב "ניחוח".

חטאת ואשם צריך לזובחם גם לשם החטא שהוא מביאו עליו.

לרבי יוסי מהני אף בלא מחשבות אלו, דיש תנאי בי"ד שישחט בסתמא ולא לשמו שמוא יאמר שלא לשמו, שהרי אין המחשבה הולכת אלא אחר העובד דכתיב "המקריב אותו לא יחשב", ואם ישחט שלא לשמו אע"פ שהבעלים אמרו לשמו לא מהני.

חטאת ששחטה לשם חולין אבל ידע שהיא חטאת, כשרה, דכתיב "ולא יחללו את קדשי" קדשים מחללים קדשים ואין חולין מחללים קדשים, ומ"מ אינו מרצה.

מ"ז. חטאת ששחטה משום חולין ולא ידע שהיא חטאת, פסולה, שהרי מתעסק בדברים אחרים ואינו עסוק בקדשים פסול, דכתיב "ושחט את בן הבקר" עד שתהא שחיטה לשם בן בקר, ולעכב לומדים מ"לרצונכם תזבחוהו".

אם מחשבה של אחר מועילה-

שיטת רבי יוסי שאין המחשבה הולכת אלא אחר העובד, ואין הבעלים מפגלים, ולרבי אלעזר ברבי יוסי אף הבעלים מפגלים אם הכהן קיבל בשתיקה והבעלים חשב מחשבת פיגול, דכתיב בפרשת נסכים "והקריב המקריב" ומבואר שהבעלים נחשב מקריב, וא"כ הוא בכלל "המקריב לא יחשב".

וכן מצינו שרבי אליעזר סובר שהשוחט לעכו"ם שחיטתו פסולה דסתם מחשבת עכו"ם לעבודת כוכבים, ואע"פ שלא העכו"ם שוחט אלא הישראל. (ולת"ק שחיטתו כשרה).

וכן מצינו שרשב"א סובר שדבר שאינו ראוי להצניע כגון דם נדה או איסורי הנאה, או שהדבר כשר להצניע אבל יש בזה שיעור קטן שאין מצניעים כמוהו, אם הוכשר לאחד והצניעו, והוציאו אחר בשבת לרה"ר, נתחייב זה במחשבה של זה.

ר"א ורשב"א סוברים כראב"י, דאם בחוץ בעבודת כוכבים ושבת דלא כתיב בהו מחשבה בהדיא אמרינן הכי, כל שכן בפנים דכתיב מחשבה בהדיא. אבל ראב"י אינו סובר כדבריהם, דרק בפנים פסול. רשב"א סובר כר"א דאם בשבת כ"ש בעבודת כוכבים דחייב בה רחמנא בעבודות דומיא דעבודות פנים, בין שדרכה בכך בין שאין דרכה בכך, הלכך לענין מחשבה לומדים מעבודות פנים, אבל לר"א י"ל דדווקא בע"ז שהיא כעין פנים פסול, אבל בשבת מלאכת מחשבת אסרה תורה, דבעינן שהעושה יתכוין למלאכה גמורה אלא ששגג בשבת או שחשב שמלאכה זו מותרת, וכיון שאין חפץ זה חשוב בעיניו אין כאן כוונה למלאכה.

איזהו מקומן

מקום שחיטה קבלה והזאה

כל **קדשי קדשים** חטאות ואשמות ועולה ושלמי ציבור שחיטתם בצפון. ובהמשך המשנה מפרטת את דיני מתן דמים והקטרה, שבהם יש חילוקי דינים בין הקדשי קדשים.

המשך המשנה יובא להלן בסדר הגמרא.

מ"ז: קבלת דמם של קדשי קדשים היא בכלי שרת בצפון, דכתיב גבי עולת סיני "וישם באגנות", ושאר הזבחים נלמדים בהקש. ומתני' לא נאמר דין זה מפני שהתנא היה סבור שאשם מצורע קיבול דמו ביד, אולם התנא חזר בו וסבר שהוא טעון גם קבלה בכלי, דכתיב "כחטאת האשם", ואמנם הנותן את הדם על המצורע מקבל מן הדם ביד, דכתיב "ולקח ונתן", ונמצא שכהן אחד קיבל בכלי והלך למזבח, וכהן שני קיבל ביד והלך למצורע.

פר ושעיר של יוה"כ שחיטתם בצפון, וקיבול דמם בכלי שרת בצפון, ודמם טעון הזיה על בין הבדים (- עומד בין שני בדי הארון ומזה אחת למעלה ושבע למטה כנגד עוביה של הכפורת, והדם לא היה נוגע בכפורת), ועל הפרוכת דכתיב "וכן יעשה לאהל מועד", ועל מזבח הזהב דכתיב "ויצא אל המזבח" וגו', אפי' מתנה אחת מעכבת, שיירי הדם היה שופך על יסוד מערבי של מזבח החיצון, ואין השייריים מעכבים, ונשרפים בבית הדשן -במקום שלשם מוציאים את הדשן של המזבח החיצון.

פרים ושעירים הנשרפים (-פר העלם ופר כהן משיח שאינם נאכלים לכהנים אלא נשרפים מחוץ לירושלים, ושעירי עבודת כוכבים) דינם כפר ושעיר של יוה"כ, אלא שאין טעונים הזיה על בין הבדים.

מ"ח. מקור דין שחיטת עולה בצפון- כתיב בעולת צאן "ושחט אותו על ירך המזבח צפונה", מכאן שבן צאן שחיטתו בצפון, ובן בקר לומדים מ"ואם מן הצאן" ו' מוסיף על ענין ראשון וילמד עליון מתחתון.

ומ"מ אף שצפון בעולה כתיב התנא פתח בדין חטאת, דכיון דאתאי מדרשה חביבא ליה. והקדים חטאות הפנימיות, דכיון שנכנס דמם לפני ולפנים חביבא ליה.

ביאור מחלוקת ר"ע וחכמים בספק מעילות-

לר"ע חייבים על ספק מעילות (שהיו הקדש וחולין לפניו ונהנה מאחד מהם והיה סבור שהוא חולין ועכשיו אינו יודע מאיזה מהם נהנה) **אשם תלוי** להגן מן היסורים עד שיוודע לו שודאי מעל ויביא אשם ודאי, וגם הוא איל בכסף שקלים, דכתיב אחרי פרשת מעילה ודאית (אם ידע לאחר זמן שנהנה מן ההקדש בשוגג, שהוא חייב אשם ודאי) בתחילת פרשת אשם תלוי "ואם נפש", וחכמים פוטרים. הגמ' רצתה לומר שהמחלוקת אם היא לומדים ו' מוסיף על ענין ראשון וילמד עליון מתחתון, או לא, ורב פפא דוחה שלכו"ע לומדים ו' מוסיף, (וכן י"ל שלכו"ע גזירה

שוה עדיפה מהיקש), והמחלוקת היא בגזירה שוה 'מצות מצות' מחטאת, לרבנן כמו שחטאת באה על דבר שחייבים על זדונו כרת ושגגתו חטאת, ה"ה אשם תלוי, ור"ע לומד מהגז"ש שמביאים אשם תלוי רק בספק שמביא על הודאי חטאת קבועה, משא"כ בטומאת מקדש וקדשיו שמביאים על הודאי קרבן עולה ויורד, ואף שאין גז"ש למחצה, מ"מ כיון דכתיב ו' מוסיף לומדים שגם בספק מעילה מביא אשם תלוי, ולרבנן לומדים מזה שלאשם תלוי בספק מעילות צריך להביא איל בכסף שקלים, שלא נאמר שלא יהיה ספק חמור מודאי, ובודאי מספיק חטאת בת דנקה (-שות, והיינו מעה כסף שהיא שישית דינר, ולא דווקא בשיעור זה, אלא דמים קלים בעלמא, שלא נתנה לה תורה קצבה). ור"ע לומד דין זה מ"זואת תורת האשם", ולמ"ד שלא דורשים "תורת" לומדים מגזירה שוה 'בערכך בערכך', ואשם שפחה חרופה דלא כתיב ביה בערכך לומדים מגזירה שוה 'באיל באיל'.

מקור דין צפון בחטאת - שחיטת כל החטאות בצפון דכתיב "ושחט את החטאת במקום העולה" ולא כתיב "ושחט אותה", וקבלת דם החטאות בצפון דכתיב אח"כ "ולקח הכהן מדמה", והמקבל עצמו ג"כ צריך לעמוד בצפון ולא יעמוד באמצע העזרה בחלק הדרומי וישיט ידו לצפון דכתיב "ולקח" - לו יקח שיקח את עצמו לשם, וצפון מעכב דכתיב בשעיר נשיא "ושחט אותו במקום אשר ישחט את העולה", דכבר כתיב "במקום אשר תישחט מעולה תישחט החטאת", ומדכתיב "ושחט את החטאת במקום העולה" זה בנה אב שכל החטאות טעונות צפון למצוה, ולעכב לומדים מדכתיב בכשבה וכתוב בשעירה.

מ"ח: והא דכתיב "אותו" היינו למעט שהשוחט לא צריך לעמוד בצפון, (ורבי אחיה שלומד דין זה מ"אותו" הכתוב בעולה, לומד מ"אותו" שהמקבל צריך לעמוד בצפון, דלא ס"ל למידרש מ"ולקח" כתנא דלעיל).

ואין לומר שלומדים מ"אותו" למעט שעיר נחשון של חנוכת הנשיאים שאינו על חטא שאינו בצפון, דהנה רבי יהודה לומד מ"וסמן ידו על ראש השעיר" לרבות שעיר נחשון (-שעירי חנוכת הנשיאים שלא באו על חטא) לסמיכה, אבל לר"ש מרבים מזה שעירי עבודת כוכבים, והגמ' רצתה לומר שלרבי יהודה כיון שהתרבו לסמיכה הו"א שהתרבו גם לצפון, קמ"ל "אותו".

והגמ' דוחה דלא התרבה אלא לסמיכה, ובבבלין אב ליכא למילף, דא"כ אף סמיכה נילף בבבלין אב. ואין לומר שלומדים מ"אותו" למעט מליקת בן עוף (- תורין ובני יונה) שאינה בצפון, כדי שלא נלמד ק"ו מבן צאן, שאם בן צאן ששחיטה כשרה בזר טעון צפון, כ"ש מליקה שצריכה דווקא כהן דכתיב "הקריבו הכהן אל המזבח ומלק את ראשו". והגמ' דוחה שא"א ללמוד צפון בבן עוף מבן צאן, דבן צאן חמור שכן טעון כלי (-סכין לשחיטה ומזרק לקבלה), משא"כ בן עוף שנמלק בצפור.

ואין לומר ש"אותו" בא למעט פסח מצפון, דלא נימא שאם עולה שהיא קלה שהרי אין זמן קבוע שחיטתה טעונה צפון, כ"ש פסח שיש זמן קבוע לשחיטתו, דאיכא למיפרך מה לעולה שכן כליל, ומחטאת ליכא למילף שכן מכפרת על חייבי כריתות, ומאשם (וכן מעולה וחטאת) ליכא למילף שכן הם קדשי קדשים.

צפון מעכב בשחיטה וקבלה של עולה, דילפינן מחטאת, דאם בחטאת הנלמדת מעולה צפון מעכב, כ"ש שבעולה צפון מעכב, ואף שחטאת חמורה מעולה שכן מכפרת על חייבי כריתות, מ"מ אין טפל חמור מן העיקר. (דמה שמצינו שלרבי יהודה הלכות בכסף מעשר אינו נפדה אף שמעשר שני עצמו נפדה אפילו בירושלים אם נטמא (ות"ק פליג), שם הטעם דאין הקדושה חזקה כדי לתפוס את הפדיון). ומה שמצינו שתמורה חלה על בעל מום קבוע דכתיב "טוב ברע או רע בטוב וכו' והיה הוא ותמורתו יהיה קודש", אף שהקדושה הראשונה לא חלה על בעל מום קבוע ליקדש קדושת הגוף אלא קדושת דמים בעלמא, וע"י פדיון יוצאים לחולין גמורים אפילו ליגזז ולעבד, אבל זבח ראשון אם הקדישו ואח"כ נפל בו מום אינו יוצא לחולין ליגזז ולעבד, שם הטעם משום שתמורה באה מכח קדשים וקדשים באים מכח חולין. ומה שמצינו שמותר הפסח טעון סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק, אף שפסח עצמו אינו טעון דברים אלו, שם הטעם דפסח בשאר ימות השנה הוא שלימים). ולשינא בתרא לומדים שצפון מעכב מ"העולה" במקומה תהא.

מ"ט. צפון באשם - שחיטת האשם בצפון דכתיב "במקום אשר ישחט את העולה ישחט את האשם", וקבלה לומדים מ"ואת דמו", והמקבל עצמו צריך להיות בצפון דכתיב "ואת דמו", ועיכובא לומדים מדכתיב באשם מצורע "ושחט את הכבש במקום אשר ישחט את החטאת ואת העולה" - שנה עליו הכתוב לעכב, ואף שלומדים מזה שאשם מצורע טעון מתן

דמים ואימורים לגבי מזבח, דדבר שהיה בכלל ויצא לידון בדבר החדש, (בוהן יד ובוהן רגל ואוזן ימנית), אי אתה יכול להחזירו לכללו (מתן דמים ואימורים) עד שיחזירנו הכתוב לכללו בפירוש (כחטאת האשם), מ"מ מדלא כתיב רק באשם מצורע אלא גם בסתם אשם לומדים עיכובא. ואף למ"ד שדבר שיצא לידון בדבר החדש לא הוא גמור מכללו ולא כללו גמור מיניה, מ"מ כיון דאהדריה לכללו דכתיב "כחטאת האשם" אהדריה, ולא היה צריך לכתוב שחיטת צפון אלא לעיכובא. ואין לומר ששחיטה שא"צ כהן אינה צריכה גם צפון, דכתיב "כחטאת האשם" כשאר אשמות יהיה.

מ"ט: והא דהוקש אשם גם לעולה וגם לחטאת, כדי לומר שדבר הלמד בהקש אינו חוזר ומלמד בהקש, (דאם היה הקש רק לעולה היינו אומרים שהוקש לעולה כי שם נאמר עיקר דין צפון).

האם בקדשים אפשר ללמוד מדבר שנלמד במדות שהתורה נדרשת

דבר הלמד מהיקש אינו חוזר ומלמד בהיקש. דין זה נלמד מהג"ל, או מדכתיב באימורי פר כהן משיח "כאשר יורם משור זבח השלמים", דלא בא ללמד על יתרת הכבד ושתי הכליות שיקטירום, שהרי זה כתוב שם מפורש, אלא ללמד לפר העלם דבר של ציבור, ולא נכתב הדין בפר העלם דבר של ציבור עצמו כדי לומר שדווקא דבר שנכתב מפורש מלמד ולא דבר הנלמד מהיקש.

האם דבר הלמד מהיקש מלמד בגזירה שוה - הגמ' רוצה ללמוד שדבר הלמד בהיקש מלמד בגזירה שוה ממה שלומדים מצרעת שפרכה בכל הבגד, הבגד טהור, מגז"ש קרחת וגבחת מנגעי הראש, אף שנגעי הראש נלמדים מהקש ראש לרגל. וריו"ח דוחה שאף שבכל התורה למדים למד מלמד ואף דבר הלמד מהיקש חוזר ומלמד בהקש, בקדשים אין למדים למד מלמד, דאם אף בקדשים למדים למד מלמד, למה צריך פסוק לדין צפון באשם, ואין למדים בג"ש קודש קדשים מחטאת, דאם תאמר מה לחטאת שכן מכפרת על חייבי כריתות, הרי קדשי קדשים יתירי כתיבי, ואין משיבים על גז"ש המופנה משני צדדים.

דבר הלמד מהיקש חוזר ומלמד בק"ו, מדתנא דבי רבי ישמעאל לעיל מ"א.

חדש ב'תמצית'

קו עדכונים ושיעורים

בקו תוכלו לשמוע: מידע כללי, עדכונים, רשימת נקודות ההפצה, שיעורים.

02-3131-465

הדרך ללמוד - להנות - ולזכור

קורס חדשני מקצועי וייחודי

מגוון כלים, להגברת איכות הלימוד, הריכוז, ההנאה, והזכרון.

ניתן לשמוע את השיעור הראשון חינם בקו המערכת הנ"ל.

לפרטים 052-7692282

מבחני 'לדעת'

מבחן שבועי על דף היומי / עמוד היומי

משנה ברורה / הפץ חיים / אהבת חסד

ניתן לעשות את המבחנים מיום שישי

עד יום שלישי בשעה 7:00 בבוקר:

- בטלפון 0737-289-669

- במייל 7692282@gmail.com

- בנדרים פלוס קופת לדעת.

הגרלות: בכל שבוע על 500 ₪ במזומן,

81 זוכים בזיכוי 100 ₪ ברשת יפה נוף'.

סיכומי 'תמצית'

ניתן להשיג את גליונות סיכומי תמצית

החודשיים על הדף היומי / משנה ברורה ומוסר

(לפי סדר הדף היומי בהלכה).

- בנקודות ההפצה

- במייל 7692282@gmail.com

בנוסף ניתן לקבל במייל סיכומים על כל מסכתות הש"ס, ועל כל המשנה ברורה, ועל תנ"ך וספרי מוסר, או סיכומים לפי סדר הלימוד של: העמוד היומי, חבורת ש"ס, קנין ירושלמי, דף הכולל, קנין הלכה, תרי דף, אורייתא, אהבת שלום, ומפעל הש"ס.

לפרטים (כשר) 055-400-7977

תמצית

סוכנו מברא, הלכה ומסור

7692282@gmail.com

'הדר היום'

מבחן 302 בארשית
זבחים כ"ז עד ל"ז

לועז

מנחתם שבועים
ברך היום, ששורב חרות אבות וסד
0737-289-669

תמצית

סוכנו מברא, הלכה ומסור

7692282@gmail.com

'הדר היום'

מבחן 302 סוכות
זבחים כ"א עד כ"ז

לועז

מנחתם שבועים
ברך היום, ששורב חרות אבות וסד
0737-289-669

לועז הכנה

האם שייך פועל במנחות כהנים ומנחות נסכים?

- א. כן.
- ב. לא.
- ג. במנחות כהנים כן ובמנחות נסכים לא.

האם חלל שער נקטר התקדש בקדושת המזבח?

- א. כן.
- ב. לא.
- ג. לא נתפרש.

באיזה אופן מתלקו רבי יוחנן ורש לקיש אם

- לקד?
- א. בטמא שנגע בקודש.
- ב. בטמא שאכל בשר קודש לפני זריקה.
- ג. שרצי התשובות נכונות.

אכל בשר קודש טמא לפני זריקה מה הדין?

- א. לביע אונו לקד.
- ב. מחלוקת רבי יוחנן ורש לקיש.
- ג. מחלוקת רבי ורבא.

שאלה מדבריה היום

באיזה אופן אמר רבי יוסי שהאמור המזבח עולה למזבח שלמים הרי זו תמיד שריש?

- א. ביום כי ידבר קטן של שאלת רב קללש, ובלבד שאמר שנתקדש לשערים.
- ב. ביום כי ידבר קטן של שאלת רב קללש, ואפילו שוח שלא נתקדש לשערים.
- ג. ביום כי ידבר קטן שאר על שוח ובעד כי ידבר מל אמר שנתקדש לשערים.

הלכה ישיאל יעקב ב"ר יצחק איתקו י"ל.

ניתן לעשות את המבחנים:

בטל: 0737-289-669
במחיל: 7692282@gmail.com
ניתן לקבל את הסיוע והמבחנים:
במחיל: 7692282@gmail.com
במחיל: 0737-289-669
במחיל: 0737-289-669
במחיל: 0737-289-669

המחלות בכל שבוע

מנחתם המבחנים פחות מיום ששי בבוקר עד יום שני בלילה
פרס ראשון עד 500 ש' במזמן,
ועוד 8 זוכים בדיוני 100 ש' יפה נוף

מבחן שבועי בדר היום

האם שור האלה ידע באלה לענין הקטרה?

- א. כן.
- ב. לא.
- ג. מחלוקת.

מנח שחשבת חותן למנו מפגול לא אפילו חותן למנו?

- א. מנחת הכהן.
- ב. הלכה למעשה מסיר.
- ג. לא שייך שידור כשר ופסל למפגל.

האם מחשבת מחשבת פסול בקדשים לקד?

- א. כן.
- ב. לא.
- ג. מחלוקת.

מה הדין לפי רבי מנח במוציא המזבח עולה ושלמים?

- א. הדין זה תמיד עולה.
- ב. הלכה למעשה מסיר.
- ג. דברי קדשים.

מה הדין זה פועל על פי רבי יהודה?

- א. בחשבת חותן חותן למנו.
- ב. בחשבת חותן חותן למנו (עם ז' לשור).
- ג. בחשבת חותן חותן למנו.

האם הדין שפועל במחשבת על אפילו שני בני אדם כל אחד חצי זית?

- א. כן.
- ב. לא.
- ג. בענין דלא אפסא.

האם אשה או עבד כשרים לשחיה?

- א. כשרים.
- ב. בקדשים קלים כשרים קדשים פסולים.
- ג. אשה כשרה ועבד פסול.

האם טמא ששוחט ולא נגע בבשרי נפול לשחוט לכתחילה?

- א. כן.
- ב. אסור דאורייתא.
- ג. אסור מדברין.

באיזה אופן לביע לא אמרין האלן אשתיו אשתיו?

- א. אם רוב שאל הדין רוב מנחתם נעשה זבים.
- ב. אם רוב שאל הדין רוב מנחתם נעשה זבים.
- ג. במנחתם שחל שמיני שחל נעשה זבים ורואו קר ב' בנים.

באיזה דם מנחת רבי יהודה ע"י זריקה מזהב שחל והנחת בפסח?

- א. יד שחלוקת בכל נעשה.
- ב. דם שחלוקת בכל.
- ג. וכל פסול ויהי עשית את לוי כלליתא.

הלכה ישיאל יעקב ב"ר יצחק איתקו י"ל.

לועז הכנה

כיצד מנחת המזבח את הנדר שלא מועיל לקדש ידיו

- א. דבענין כח גברא.
- ב. דכח "ימנו" ולא בחכמ.
- ג. כדי שלא יטמא את שאר המים שבכור.

האם שייך פועל להחייב כרת במנחת העומר (רש"י)?

- א. כן.
- ב. לא.
- ג. רש"י מסתפק בדין זה.

באיזה אופן לביע א"א לאסוף דם שחוק ולחזור

- ולחזור?
- א. בכל אופן.
- ב. בנדרק שלא במקור.
- ג. בנדרק במקור במחשבת פסול.

באיזה אופנים אדם עלו ידיו עם לפי רבי שמעון?

- א. בנחת חותן למנו חותן למנו.
- ב. בפסח חשבת ששחטם שלא לשמים.
- ג. בנדרק נעשה.

שאלה מדבריה היום

האם שקיעת המזרח מועיל להכשיר מים שנתר נפסלי?

- א. כן.
- ב. לא.
- ג. שתי דעות בתוס.

הלכה ישיאל יעקב ב"ר יצחק איתקו י"ל.

ניתן לעשות את המבחנים:

בטל: 0737-289-669
במחיל: 7692282@gmail.com
ניתן לקבל את הסיוע והמבחנים:
במחיל: 7692282@gmail.com
במחיל: 0737-289-669
במחיל: 0737-289-669
במחיל: 0737-289-669

המחלות בכל שבוע

מנחתם המבחנים פחות מיום ששי בבוקר עד יום שני בלילה
פרס ראשון עד 500 ש' במזמן,
ועוד 8 זוכים בדיוני 100 ש' יפה נוף

מבחן שבועי בדר היום

מהו שיעור המים שצריך שיהיה בכור שיוכל לקדש מנח?

- א. שיעור לקדש חותן אחד.
- ב. שיעור לקדש ארבעה מנחתם.
- ג. שיעור לקדש ר"ב כהנים.

האם יבחושים אדומים כשרים לטבילה?

- א. כשרים אפילו בפני עצמם.
- ב. הם רק מנחתם לטבילה שיעור מקור.
- ג. פסולים בדין בפני עצמם בדין לחיולם.

באיזה אופן מנחתם יקדו דדם לעבודה?

- א. טמא שייך.
- ב. בעל קרי.
- ג. טמא מת.

מה הדין פסח ששחטו שלא למנוחין?

- א. כשר לכתחילה.
- ב. אין לשחט אהל זה לא מנחתם בדיעה.
- ג. פסול עם בדיעה.

מי הדין מנחת כשעור שלא בדין?

- א. ערל אנו חושב.
- ב. מנחתם בדין שחל חזק דין ודמלי.
- ג. שתי התשובות נכונות.

באיזה אופנים המנחתם פסול מנחתם חזק?

- א. רק כח המנחת על גבי כלים או בחמה.
- ב. גם כח המנחת על דמלי חזק.
- ג. באופנים הל' המנחת כשרה.

האם שייך לחלוץ אבריו לנכש ביד שפאלי?

- א. כן.
- ב. לא.
- ג. מחלוקת.

האם צריך לקבל את כל הדם?

- א. כן.
- ב. מספיק כל שחזא.
- ג. מספיק שיעור האה.

מים מקלוח חזק מזהב ששחטו להחיה ע"י דבר אחד, האם כשרים לוי המזבח?

- א. כשרים.
- ב. פסולים.
- ג. בדין המקלוח מנחתם פסולים נכשין מקלוח מנחתם כשרים.

קדשי קדשים ששחטו בדרום והפסידו ידיו לצפון ושיטתו או קבל את הדם, האם כשר?

- א. כשר.
- ב. כשר לשחטו ופסול לקבלה.
- ג. כשר לקבלה ופסול לשחטה.

הלכה ישיאל יעקב ב"ר יצחק איתקו י"ל.

תמצית

סוכנו מוצר, הלכה ומוסר

692282@gmail.com

'הדרך היינטי'

מבחן 304 לך
זכרים מ"י עד מ"י

לועז

מחברים שבעים
ברך חסיד, שער, דור, אהבה וסוד

692282@gmail.com

תמצית

סוכנו מוצר, הלכה ומוסר

692282@gmail.com

'הדרך היינטי'

מבחן 303 נח
זכרים ל"ה עד מ"י

לועז

מחברים שבעים
ברך חסיד, שער, דור, אהבה וסוד

692282@gmail.com

לדעת הכמה

באלו זכרים אמר רבי אלעזר שאין חיוב במקרה?
אלא בהמל?

א. בדרך מקרה דברים של חטאות הפסוקיות מחוץ לעורה.
ב. במקרה ב. בחוץ כוונה מהלכה או מהקטורה.
ג. שתי התשובות נכונות.

ד. שטמא וזרקו במוזר לא הורצה, לגבי מזה אמר דין זה (רש"י)?
א. שצריך להביא קרבן אחר.
ב. שאין הכשר מותר באכילה.
ג. שתי התשובות נכונות.

האם פרים ושעירים הנשפכים טענים הוזה על כן הדינים ועל הפרה? ועל מזה הורה?

א. כן.
ב. רק על הפרה ועל מזה הורה.
ג. רק על מזה הורה.

מהו שעור השווי של הטאת (מזרז ורש"י)?
א. שתי כסף.
ב. מעט כסף.
ג. אין לה שיעור.

שאלה מדבריה הדינים

מזהו אפשר להקטיר את הלכונה?
א. אפילו לפני שעשע קמיעה.
ב. אחרי הקמיעה לפני הקטרת הקומץ.
ג. רק אחרי הקטרת הקומץ.

לפי ד"ר שייאל יעקב ב"ר ציפורה אהרן ד"ר.

ניתן לעשות את המבחנים:

0737-289-669 :בטל
בטל: 0737-289-669 (דעת)
במחיל: 7692282@gmail.com
ניתן לקבל את הסיכומים והמבחנים:
במחיל: 7692282@gmail.com
בפקס: 0799-414-144

בקהלות בכל שבוע:
פרס ראשון עד 500 ש"ח בחודש,
ועוד 8 זכרים וזכרים 100 ש"ח ל"פה נוף

מבחן שבועי בדרך היינטי

האם מזהו השעירים מנכנס?

א. כן.
ב. לא.
ג. מחלקה.

האם יש פגול בעלול העוף או בחטאת העוף?

א. כן.
ב. בעלול העוף לא ובחטאת העוף כן.
ג. בעלול העוף כן ובחטאת העוף לא.

אזה דבר טמא האכלו חיוב מזה?
א. מנשר.
ב. חרסות.
ג. חרסות, אפילו נטמא כשר.

באלו זכרים יש מחלוקת אם שייך בהם פגול?

א. פרים ושעירים הנשפכים, ולגבי שכן של מנשר, רבא שם הורה.
ב. מנשר, נכנסו ונכנסו, רבא שם ענינו.
ג. שתי התשובות נכונות.

אלו מהקטנות דלחל נאכלו?

א. לז שכן של מנשר.
ב. מנשר, עמית ונמח קמח.
ג. שתי התשובות נכונות.

האם נכרי נכרי נכרי?

א. רק חזק עם קרבן.
ב. גם בפני עצמם.
ג. אפילו עם קרבן אין נכרי נכרי.

האם יש מעלה דם?

א. כן.
ב. לא.
ג. לאחד כשר לא לפני כפרה כן.

האם יש חיוב כרת לפי רבי שמעון בחטאות הפסוקיות שאכלו בפסול או בטמא?

א. לא.
ב. כפרה כן ובטמא לא.
ג. בפסול לא ובטמא כן.
האם שחטה בלא קדחת שריא קדשים מה דין?
א. כשרה לכתולה.
ב. כשרה לדיעה.
ג. פסולה.

האם שריה נקבלה נכנסו מנכנס בעלה וחסא?

א. כן.
ב. לא.
ג. בחטאת כן ובעלה לא.

לפי ד"ר ברוך ב"ר יוסף יום טוב ד"ר.

לדעת הכמה

באזה אופן היו פגול?
א. במחשבה על חטאת פסול.
ב. במחשבה על חצי זית אכלו חצי זית הקטרה.
ג. שתי התשובות אכנס נכונות.

לגבי אזה דין שזה ג' התננות של חטאת לזונה?

האשמה לכת חלל?
א. שאדם באות לאחור מזה.
ב. שהזונה בחוץ חייב.
ג. ששפלות אם נכנסו לפניו.

היכן מזהו את דם שער רגלים וראש חדישים?

א. במזבח הפסול.
ב. במזבח החיצון.
ג. שער רגלים בפניו ושער ראש חדישים בחיצון.

כמה הזאות מזה בעשירות הפרה אדומה, וכמה מזה?

מנכנס?
א. שתיים, ואחד לערבוב.
ב. אדבע, ושתיים לערבוב.
ג. שבע, והכל מנכנס.

שאלה מדבריה הדינים

לפי ד"ר אר מפגלים בחצי מזרז, האם הקרבן פסול?
א. כן.
ב. כפרה כן ובטמא לא.
ג. יש מקומות שפסול מדרבנן מנכנס מזרז.

ניתן לעשות את המבחנים:

0737-289-669 :בטל
בטל: 0737-289-669 (דעת)
במחיל: 7692282@gmail.com
ניתן לקבל את הסיכומים והמבחנים:
במחיל: 7692282@gmail.com
בפקס: 0799-414-144

בקהלות בכל שבוע:
פרס ראשון עד 500 ש"ח בחודש,
ועוד 8 זכרים וזכרים 100 ש"ח ל"פה נוף

מבחן שבועי בדרך היינטי

האם יש מעלה בפנים הנשפכים ושעירים הנשפכים?

א. כן.
ב. לא.
ג. מחלקה.

אזה מהחטאות דלחל פסול?

א. ע"כ חלוקת את חזם בחי.
ב. ע"כ שאכלו או קרבוהו טמא או ערלים.
ג. שהחטאות נחל אל אם פסולת לכת.

כמה מנכנס מזה?

א. כל החטאות.
ב. מנשר, אחר.
ג. שתי מנשר.

שלמים ששפר דם? מנכנס לזרז, האם יצא?

א. יצא.
ב. לא יצא.
ג. מחלקה.

כמה מנכנס מנכנס בחטאת לפי ד"ר חלל?

א. אפילו אחר לא מנכנס.
ב. מנשר, אחר.
ג. שתי מנשר.

מה חטאת שריה של מזה?

א. גז של מזה וכן מדרשן.
ב. אמצע מזה.
ג. חציו העליון.

כמה מנכנס מנכנס בשעיר עזרת טכנס?

א. מנשר, אחר.
ב. שתי מנשר.
ג. כל המנשר.

האם נכנס חטאת חזם?

א. כן.
ב. לא.
ג. כפרה.

באלו קרבנות מקטרים את יתרה הכפר ושתי הכלות?

א. פס חלוקת דב.
ב. שרי עזרת פסבים.
ג. שתי התשובות נכונות.

מזה לפי רש"י לזכר טכר רבי מאיר שהפגול במקור ולא מזהו היו פגול?

א. מפני שחל טכר ששפגול בחצי מזה.
ב. מזהו שפגול דבר ראשון וחלוקת שער דעת ראשונה הוא עשית.
ג. מפני שכן מקטיר חטאת מזה ולא חלוקת.

לפי ד"ר ברוך ב"ר יוסף יום טוב ד"ר.